Slovník česko-anglické a anglicko-české terminologie pro oblast vzdělávání – 2026

ČESKO-ANGLICKÝ SLOVNÍK

A B C Č D E F G H I
J K L M N O P Q R Ř
S Š T U V W X Y Z Ž

ANGLICKO-ČESKÝ SLOVNÍK

A B C D E F G H I
J K L M N O P Q R
S T U V W X Y Z

DŮM ZAHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE D Z S
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
npi
Národní vzdělávací fond

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		*** preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
A		
absolutorium	graduate examination	
absolvent	graduate / school leaver	
absolventská práce	graduate thesis	
adaptabilita	adaptability	
adaptační období (pro učitele)	induction (phase/period)	
administrativní nebo kancelářská práce	administrative work / office work	
akademická hodnost	academic degree	
akademická rada	academic board	
akademický senát	academic senate	
akademičtí pracovníci	academic staff	
- asistent	assistant	
- docent	associate professor	
- lektor	lecturer	
- odborný asistent	senior assistant	
- profesor	(full) professor	
- mimořádný profesor	extraordinary professor / professor by special appointment	
- hostující profesor	visiting professor	
akreditace	accreditation	
- akreditace institucí, programů	- accreditation of institutions or programmes	
- akreditace dovedností a kompetencí	- accreditation of skills and competences	
aktivní politika zaměstnanosti	active labour market policies (ALMPs) ** / active employment policy	
akustické vnímání	auditory perception	
alternační nebo sendvičové kurzy	alternating or sandwich courses	
alternační profesní příprava	alternance training	
aplikovaný výzkum	applied research	
asistent	assistant	
asistent pedagoga	teacher's assistant	
audiovizuální pomůcky	audiovisual aids	
audit dovedností	skills audit	
autismus	autism / Autism Spectrum Conditions	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
B		
bakalář (Bc.)	Bachelor	
bakalář umění (BcA.)	Bachelor of Art	
bakalářská práce	Bachelor's thesis	
bakalářský stupeň	Bachelor's degree	
bakalářský studijní program	Bachelor's degree programme / Bachelor's study programme	
bezpečnost a ochrana zdraví při práci	occupational health and safety / occupational safety and health	
bezplatné vzdělávání	free / free of charge / tuition-free education	
bilingvní/dvojjazyčné vzdělávání	bilingual education	
bílá kniha	White Paper	
blokové vyučování	block teaching	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
C		
celoživotní učení/vzdělávání	lifelong learning	
centrum odborné přípravy (při škole)	vocational training centre	
certifikace	certification	
certifikační orgán	awarding/certification body	
certifikát/osvědčení	certificate	
cílová skupina	target group	
cílově orientovaná výuka	goal oriented teaching	
církevní škola	denominational school / church school	
civilní obrana	civil defence	
cizí jazyk	foreign language	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
Č		** *preferovaný termín*
Česká školní inspekce	Czech School Inspectorate	
činnostní učení	learning by doing	Činnostní učení je vyučovací metoda, která je založena na objevování a aktivním zapojování žáků do výuky. Prostřednictvím vykonávání konkrétních činností žáci postupují od prožitků k faktům a až poté k teoretickým znalostem.
čítanka	reading book	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
D		
další odborné vzdělávání a příprava (u žáků, studentů)	continuing vocational education and training	
další profesní rozvoj (u dospělých)	continuing professional development (CPD)	
další vzdělávání	further education (and training) / continuing education	
další vzdělávání učitelů	continuing professional development (CPD) of teachers / teacher CPD / continuing teacher education / in-service training	
dálkové/distanční studium/kurzy	distance learning/study	Jako dálkové studium obecně označujeme formu vzdělávání, která studujícímu umožňuje studovat školu při zaměstnání. Vyžaduje však občasný osobní kontakt studenta s vyučujícím (zpravidla jednou za měsíc, nebo třeba jednou za 14 dnů). Distanční studium je naproti tomu realizováno plně elektronicky. Dálkovému studiu odpovídá termín „distance study/form“, distančnímu pak např. „distance study mostly in the form of e-learning“.
děkan	dean	
délka studia/přípravy/kurzu…	duration/length of…	
denní studium	full-time study / on-site study	Poznámka k pojmu „denní studium“ v souvislosti s „ostatními formami vzdělávání/studia (OFV)“, jako je kombinované, distanční studium apod.: V mezinárodním kontextu jsou naše OFV zpravidla považovány za „full-time“ studium, jelikož mají stejnou studijní zátěž jako prezenční programy.
děti s kombinovaným postižením	children with multiple disabilities	
děti s OMJ (odlišným mateřským jazykem)*	children whose first language is different from the language of instruction/schooling	* Termín je běžně používaný odbornou veřejností.
děti s problémy v chování a učení	children with behaviour and learning problems	
dětská skupina	children's group	
dětský domov	children's home	
diagnostický ústav	diagnostic institute	
didaktika	didactics	
digitální propast, nerovnost	digital gap	
digitální vzdělávání	digital education/learning	
diplom (též vysokoškolský)	diploma	
diplomová práce	thesis, Master's thesis	
diplomovaný specialista (DiS.)	Diploma Specialist	
diplom absolventa vyšší odborné školy	graduate diploma	
disciplinární komise	disciplinary commission	
disertace / disertační práce	dissertation / Ph.D. thesis	
dlouhodobá nezaměstnanost	long-term unemployment	
dobrá praxe	best/good practice	
dobrovolnická organizace	voluntary organisation	
docent	associate professor	
dodatek k diplomu	Diploma Supplement	
dodatek k osvědčení	Certificate Supplement	
dohoda	agreement / job contract	
dohoda o pracovní činnosti	agreement on work activity	Viz též pracovní smlouva.
dohoda o provedení práce	agreement on job completion	Viz též pracovní smlouva.
dojíždění	commuting	
doktor medicíny (MUDr.)	Doctor of Medicine	
doktor zubního lékařství (MDDr.)	Dentist	
doktor veterinárního lékařství (MVDr.)	Doctor of Veterinary Sciences	
doktorand	Ph.D. student	
doktorské studium	doctoral study / Ph.D. study	
doktorský studijní program	doctoral degree programme / Ph.D. programme	
domov mládeže	school lodging and boarding facility / boarding home for youth	Legislativa rozlišuje domovy mládeže a internáty; domovy mládeže jsou zřízeny pro žáky středních škol a studenty vyšších odborných škol, kterým poskytují ubytování a stravování. Mezi školská výchovná a ubytovací zařízení dále patří internáty, které jsou určeny pro děti a žáky škol samostatně zřízených pro osoby se zdravotním postižením (podle § 16, odst. 9 školského zákona); viz též internát.
doporučení (EU legislativní)	recommendation	
doporučení (doporučující dopis)	Letter of Reference / Reference	
dosahující slabých výsledků (žáci, studenti)	low-achieving (students)	
dostupnost	accessibility	
dotační/grantový program	grant programme	
dotazník	questionnaire	
doučování	compensatory education / extra classes / remedial education (classes) / tutoring / additional instruction	
dovednost(i)	skill(s)	
- dovednosti pro život	life skills / skills for life	
- ICT dovednosti	ICT (information and communication technology) skills	
- klíčové dovednosti	key skills	
- kreativní dovednosti	creative skills	
- měkké dovednosti	soft skills	
- obecné dovednosti	general skills	
- odborné dovednosti	hard skills / vocational/professional skills / technical/subject-specific skills	
- sociální dovednosti	social skills	
- základní dovednosti	basic skills, core skills	
druhý stupeň základní školy / nižší stupeň víceletých gymnázií a konzervatoří	lower secondary education	
druhy škol	types of schools	
duální systém/vzdělávání	dual system	Základním rysem duálního vzdělávání je dvojí status těch, kteří do něj stupují. Učeň je zároveň zaměstnancem podniku (se kterým uzavírá smlouvu, pobírá plat a čerpá dovolenou) a žákem odborné školy, kde probíhá výuka odborné teorie (zpravidla 1–2 dny v týdnu). Podíl podnikové odborné přípravy dosahuje v duálním systém vzdělávání až 80 % a po celou dobu odborné přípravy probíhá v jednom podniku/organizaci. Pokud podnik doloží potřebné materiálně-technické vybavení a disponuje instruktory pro přípravu učňů, získává osvědčení k poskytování odborné přípravy. Způsobilost podniku uskutečňovat odbornou přípravu kontrolují organizace zaměstnavatelů. Vstup do duálního vzdělávání je dobrovolný a náklady na vzdělávání nese podnik. Po skončení přípravy nemá učeň povinnost do podniku nastoupit. Duální systémy vzdělávání jsou zavedeny v Německu, v Rakousku, ve Švýcarsku, v Nizozemí atd.
duševní poruchy	mental disabilities	Viz též poznámku k termínu „zdravotně znevýhodněné/postižené osoby s mentálním postižením“.
Dům dětí a mládeže	children and young people's centre	
dvojjazyčnost	bilingualism	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
E		
ekologická výchova	environmental education	
ekonomické vzdělávání	economic studies	
ekonomie	economics	
ekonomika	economy	
e-learning	e-learning	
elektrotechnika	electrical engineering	
empirický výzkum	empirical research	
energetika	power engineering	
environmentální výchova	environmental education	
evaluace/hodnocení	evaluation/assessment	
Evropská maturita	European Baccalaureate	
Evropská rada	European Council	
Evropský vzdělávání prostor	European Education Area	
Evropský vysokoškolský vzdělávací prostor	European Higher Education Area (EHEA)	
Evropský rámec kvalifikací	European Qualifications Framework (EQF)	
Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu	European Credit Transfer System in VET (ECVET)	
Evropský rámec pro zajišťování kvality v odborném vzdělávání	European Quality Assurance in VET (EQAVET)	
Evropský systém pro přenos kreditů	European Credit Transfer System (ECTS)	
existenční minimum	subsistence minimum	
extrakurikulární činnosti/aktivity	extracurricular activities	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
F		
fakulta	faculty	
focus group / fokusní skupina	focus group	
forma studia (na VŠ)	form of study (HEI)	
- denní	full-time on-site** / on-site form of study	Poznámka k pojmu „denní studium“ v souvislosti s „ostatními formami vzdělávání/studia (OFV)“, jako je kombinované, distanční studium apod.: V mezinárodním kontextu jsou naše OFV zpravidla považovány za „full-time“ studium, jelikož mají stejnou studijní zátěž jako prezenční programy.
- večerní	evening courses	
- distanční	distance study mostly in the form of e-learning / e-learning	Poznámka k pojmům distanční a dálková forma studia/vzdělávání: Jako dálkové studium obecně označujeme formu vzdělávání, která studujícímu umožňuje studovat školu při zaměstnání. Vyžaduje však občasný osobní kontakt studenta s vyučujícím (zpravidla jednou za měsíc, nebo třeba jednou za 14 dnů). Distanční studium je naproti tomu realizováno plně elektronicky. Dálkovému studiu odpovídá termín „distance study/form“, distančnímu pak např. „distance study mostly in the form of e-learning“.
- dálková	distance study	Viz poznámku výše k pojmům „distanční a dálková forma studia/vzdělávání“.
- kombinovaná	combined study / combination of study forms	
forma vzdělávání	form of education	
- prezenční	on-site form of education	
- distanční	distance/remote form of education	Viz poznámku výše k pojmům „distanční a dálková forma studia/vzdělávání“.
- kombinovaná	combined form of education	
formální vzdělávání	formal education	
frontální výuka/vyučování	frontal teaching	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
G		*** preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
gramotnost	literacy	
- čtenářská gramotnost	reading literacy	
- digitální gramotnost	digital literacy	
- funkční gramotnost	functional literacy	
- informační gramotnost	information literacy	
- matematická/numerická gramotnost	numeracy (numerical and mathematical literacy)	
- mediální gramotnost	media literacy	
- přírodovědná gramotnost	science literacy	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
H		*** preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
hejtman	regional governor	
hermeneutická pedagogika	hermeneutic pedagogy	
hlavní předmět	main/major subject	
hledání práce	job hunting, job search, job seeking	
hodnocení	assessment/evaluation	
- externí hodnocení/evaluace	external evaluation	
- formativní hodnocení	formative assessment/evaluation	
- hodnocení dovedností a kompetencí	assessment of skills and competences	
- hodnocení prováděné kolegy / vzájemné hodnocení	peer review/assessment	
- interní hodnocení/evaluace	internal evaluation	
- kriteriální hodnocení	criteria-based evaluation	
- průběžné hodnocení	continuous assessment	
- slovní hodnocení	verbal assessment	
- sumativní hodnocení	summative assessment/evaluation	
hodnoticí kritérium	evaluation criterion	
hodnoticí orgán	assessment body	
hodnoticí standard	assessment standard / evaluation standard	
hodnoticí středisko / asesment centrum	Assessment-Centre (AC)	
hodnotitel	assessor/evaluator/commissioner	
hodnotový systém	value system	
hospitace	observation	
- hospitace ve třídě	class observation	
- hospitace vzájemná / hospitace kolegy	peer observation / peer review	
hospodářská soutěž	economic competition	
hospodářský sektor	economic sector	
hospodářský subjekt	business entity	
hostující profesor	visiting professor	
hotelová škola	hotel school	
hranice chudoby	poverty line	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
CH		
chování	behaviour	
chráněná dílna	sheltered workshop	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
I		
individuální vzdělávací účet (účty)	individual learning account(s)	
informační a komunikační technologie (ICT)	information and communication technologies (ICT)	
informální učení	informal learning	
informatika / výpočetní technika	computer science / informatics	
informovanost	awareness	
inkluzivní/společné vzdělávání	inclusive education	
instruktor	instructor/trainer	
instruktor praktického vyučování	practical training instructor	
integrovaná střední škola	integrated upper secondary school	
inteligenční kvocient / IQ	intelligence quotient / IQ	
interkulturní výchova/vzdělávání	intercultural education	
internát	school lodging and boarding facility for pupils with disabilities	Legislativa rozlišuje domovy mládeže a internáty; internáty jsou zřízeny pro děti a žáky škol samostatně zřízených pro osoby se zdravotním postižením (podle § 16, odst. 9 školského zákona), kterým poskytuje ubytování a stravování. Mezi školská výchovná a ubytovací zařízení dále patří domovy mládeže, které jsou zřízeny pro žáky středních škol a studenty vyšších odborných škol, kterým poskytují ubytování a stravování; viz též domov mládeže.
interpretační umění	performing arts	
inženýr (Ing.)	Engineer	
inženýr architekt (Ing. arch.)	Engineer of Architecture	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
J		
jazyková bariéra	language barrier	
jazykový pas	language passport	
jazyková škola	language school	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
K		** *preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
kariérní/profesní postup	career progression/advancement	
kariérní řád	career system	
kariérové plánování	career planning	
kariérové poradenství	career guidance and counselling	
kariérový poradce	career counsellor	
klasifikace povolání	occupational classification	
kmenové obory	core fields of study/education	
kmenové učivo	core subject-matter	
knihovnictví	library science / librarianship	
kombinovaná mobilita	blended/hybrid mobility	
kombinované studium	combined study	
komisionální zkouška	board examination / commission examination	
kompenzační vzdělávání	compensatory education	
kompetence	competences	
- klíčové kompetence	key competences	
- komunikační kompetence	communication competences	
- podnikatelské kompetence / kompetence k podnikavosti	entrepreneurship/entrepreneurial competences	
- průřezové kompetence	cross-curricular competences	
- sociální kompetence	social competences	
kompetenční rámec/profil učitele	teacher competence framework/profile	
konzervatoř	conservatoire	
koučování	coaching	
kraj	region	
krajský úřad	regional authority	
kurátor	probation officer	
kurikulární dokumenty	curricular documents (Framework educational programmes, School educational programmes) / national curriculum	V ČR souhrnné označení pro rámcové vzdělávací programy (RVP) a školní vzdělávací programy (ŠVP); viz příslušná hesla.
kurikulum	curriculum	
kurikulum společného základu / společné základní kurikulum	common core curriculum	
kvalifikace	qualification	
- dílčí/částečná kvalifikace	partial qualification	
- požadovaná kvalifikace	required qualification	
- profesní/odborná kvalifikace	vocational qualification / professional qualification	
- předepsaná kvalifikace	prescribed qualification / legally requested qualification	
- úplná kvalifikace	full/complete qualification	
- úplná profesní kvalifikace*	complete professional qualification	* Termín ze zákona č. 179/2006 o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.
- zastaralá kvalifikace	obsolete qualification	
kvalifikační standard	qualification standard	
kvalifikační úroveň	level of qualification	
kvalifikovaný	qualified	
kvestor	quaestor/bursar	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
L		
laboratorní cvičení / laboratorní práce	laboratory session/exercises / labs	
lektor	lecturer	
lesní mateřská škola	forest kindergarten / forest nursery school	
linka bezpečí / linka důvěry	helpline	
logopedie	speech therapy	
lyceum	lyceum	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
M		** *preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
magisterská hodnost / magisterský stupeň / magisterský titul	Master's degree	
magisterské studium	Master's degree studies	
magisterský studijní program	Master's degree programme / study programme	
magistr (Mgr.)	Master	
magistr umění (MgA.)	Master of Arts	
manažerské studium nebo vzdělávání	management studies or education	
mateřská škola	nursery school ** / pre-school / pre-primary school / kindergarten	
mateřský jazyk	first language / native language / mother tongue / mother language / native language	
- děti/žáci s OMJ (odlišným mateřským jazykem)*	children/pupils whose first language is different from the language of instruction/schooling	* Termín je běžně používaný odbornou veřejností.
maturita	Maturita examination	
maturita z (českého jazyka, matematiky…)	Maturita examination in (the Czech language, mathematics…)	
mediální výchova	media studies	
mentální retardace	mental retardation	
mentor	mentor	
mentoring	mentoring	
metodika (pracovní postup / návod)	guidelines/methods	
metodologie (souhrn metod)	methodology	
mezinárodní bakalaureát (IB)*	International Baccalaureate	* Jedná se o název konkrétní definované zkoušky.
mezinárodní spolupráce	international cooperation	
mezioborový	interdisciplinary	
mikrocertifikáty	microcredentials	
mimořádný profesor	extraordinary professor / professor by special appointment	
mimoškolní činnosti/aktivity	extracurricular activities / extra-curricular activities / after-school activities	
mimoškolní vzdělávání	extracurricular education / out-of-school learning	
mimovyučovací vzdělávání	extracurricular education	
míra úspěšnosti	level of performance	
mistrovská zkouška / mistrovská kvalifikace	master craftsman's/craftsperson's examination/qualification	
mnohojazyčnost*	multilingualism	* V dané zemi se mluví více jazyky, srv. s „vícejazyčnost".
mobilita	mobility	
- diplomová mobilita	degree mobility	
- kombinovaná mobilita	blended/hybrid mobility	
- kreditová mobilita	credit mobility	
- virtuální mobilita	virtual mobility	
model přípravného (počátečního) vzdělávání učitelů	model of initial teacher education (ITE)	
- souběžný model přípravného (počátečního) vzdělávání učitelů	concurrent model of initial teacher education (ITE)	
- následný model přípravného (počátečního) vzdělávání učitelů	consecutive model of initial teacher education (ITE)	
moderní jazyky	modern languages	
modulární kurikulum	modular curriculum	
modulární profesní příprava	modular training	
možnosti uplatnění	career opportunities	
multikulturní výchova	multicultural education	
mzda	wage/s	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		*** preferovaný termín*
N		
nabídka pracovní síly	labour supply	
nadoborový	transdisciplinary	
Národní soustava kvalifikací (ČR)	National Register of Qualifications	
Národní soustava povolání	National System of Occupations	
národní standardizované (srovnávací) testy	national standardized tests	
nárokové složky platu	statutory/basic/fixed (salary) component	Srv. s „nenárokové složky platu“.
nařízení	regulation	
následná evaluace	evaluation ex post	
náslech (jako součást pedagogické praxe)	class observation	
nástavbové studium*	follow-up courses	* Jedná se o typ studia, který umožňuje získat střední vzdělání s maturitní zkouškou. Podmínkou je předchozí ukončené střední vzdělání s výučním listem.
navazující studijní programy / navazující magisterské studijní programy	follow-up study programmes / follow-up Master's study programmes	
neformální vzdělávaní nebo učení	non-formal education or learning	
nefrontální vyučování	non-frontal teaching	
negramotnost	illiteracy	
nenárokové složky platu	variable/non-claimable (salary) component	Srv. s „nárokové složky platu“.
nepedagogičtí pracovníci	non-pedagogical staff / non-teaching staff	
nestrukturovaný magisterský studijní program	non-structured Master's degree programme	
neuniverzitní vysoké školy	non-university higher education institutions	
neúspěšnost ve studiu	failure in studies	
neveřejné školy	non-public schools	
nevládní organizace	non-governmental organisation / NGO	
nezáměrné/náhodné učení	random/concomitant learning	
nezaměstnanost	unemployment	
nezisková organizace	non-profit organisation	
- nízkokvalifikovaný; s nižší mírou dovedností; s nízkou úrovní (základních) dovedností	low-qualified / low-skilled / with low level of basic skills	
nižší sekundární vzdělávání (ISCED 2)	lower secondary education	
normativ / normativní financování	per capita (amount) / per-capita funding / formula funding	
nostrifikace/uznávání	recognition of diplomas and degrees	
nově přijatí žáci/studenti	entrants / new entrants	
novela (školského) zákona	Amendment to the (Education) Act	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		*** preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
O		
občanská společnost	civil society	
občanská výchova / výchova k občanství (předmět v kurikulu)	civic education / citizenship education	
obecně odborná příprava	VET basics	
obchodní akademie (v názvu školy nebo jako obor vzdělání)	business academy	
obor	field/branch	
obor vzdělání	field of education	
oborová skupina	field group	
oborové svazy	sector associations / Industry trade group	
obsah učení	learning content	
obsah vzdělávání	educational content	
očekávané výstupy učení	expected learning outcomes	
odborná praxe	workplace training / on-site training / practicum / practical training	
odborné předměty	vocational subjects	
odborné vzdělávání	vocational education / professional education	U středního vzdělávání se zpravidla používá termín „vocational“, zatímco u terciárního (ISCED 5 – konzervatoře, ISCED 6 – VOŠ, ISCED 7) termín „professional“.
odborné vzdělávání a příprava (OVP)	vocational education and training (VET)	
odborné zaměření, specializace	vocational specialisation	
odborník z praxe	practitioner / expert / specialist with practical experience	
odbornost	expertise	
odborný asistent	senior assistant	
odborný výcvik	practical training	
oddělení (např. Eurydice)	unit (Eurydice unit)	
odměna za produktivní činnost / odměňování	remuneration	
odměny	rewards/bonuses	
ochrana životního prostředí	environmental protection	
ombudsman (ochránce lidských práv)	Public Defender of Rights	
OMJ	viz děti a žáci s OMJ	
on-line výuka	on-line teaching	
opatrovník	guardian/custodian	Jedná se o zákonem stanoveného opatrovníka/poručníka.
optimalizace školní sítě	optimization of school network	
organizace přímo řízená	viz přímo řízená organizace	
organizační složka státu	organisational unit of the State	
orgány veřejné vysoké školy	bodies of a public higher education institution	
- akademická rada	academic board	
- akademický senát	academic senate	
- disciplinární komise	disciplinary commission	
- kvestor	quaestor/bursar	
- rada pro vnitřní hodnocení	internal evaluation board	
- správní rada	board of trustees	
- umělecká rada	artistic board	
- vědecká rada	scientific council	
osobnostní a sociální výchova	personal and social education	
osnovy	viz učební osnovy	
osoba samostatně výdělečně činná	self-employed person	
osobní rozvoj	personal development	
osobní/individuální vzdělávací účet	individual/personal learning account	
osvědčená praxe	best practice	
osvědčení/certifikát	certificate	
osvojování vědomostí	knowledge acquisition	
otázky s výběrem z odpovědí	multiple choice questions	
- otázky s výběrem odpovědí ano/ne	true/false questions	
- otázky otevřené	open questions	
Open University	Open University	Open University je největší světová distanční univerzita, která používá různé formy vzdělávání, např. dálkové studium, online kurzy a další formy distančního vzdělávání. Vyučuje téměř každý obor, s výjimkou medicíny. V současné době na ní studuje asi 200 000 lidí v 50 zemích.
otevřené učení (metoda, přístup)	open learning	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
P		*** preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
paragraf (v zákoně)section (s.)		
pedagog volného času	teacher responsible for leisure activities	
pedagogicko-psychologická poradna	pedagogical and psychological counselling centre	
pedagogický pracovník	member of education staff / education staff member	
pedagogičtí pracovníci	education staff	
pilotáž	piloting	
pilotní (projekt/program/škola)	pilot (project/programme/school)	
plat	salary	
pobídka	incentive	
počáteční/přípravné vzdělávání učitelů	initial teacher education (ITE) / pre-service teacher education	
počáteční odborné vzdělávání a příprava	initial vocational education and training	
podniková výcviková střediska (podnikové učební dílny)	in-company training centres / in-company training workshops	
podnikové/firemní vzdělávání	in-company training / in-house training	
pokyny/direktivy	guidelines	
politika (východiska, strategie)	policy	
- tvůrce politik	policy maker	
politika (praktická politika)	politics	
politika založená na datech	evidence-based policy	
pololetí	term	
- první pololetí	first half/term	
- druhé pololetí	second half/term	
pololetní vysvědčení	mid-term report	
pomaturitní studium	courses following a Maturita examination	V ČR se jedná o pomaturitní jednoleté jazykové kurzy.
popis povolání	occupational standard	
poptávka po pracovní síle	labour demand	
poradenství	guidance/counselling	
porucha sluchu	hearing disorder	
porucha zraku	visual disorder	
poruchy učení (např. dyslexie)	learning disorder / specific learning differences/difficulties (e.g. dyslexia)	
poručník	guardian/custodian	Jedná se o zákonem stanoveného opatrovníka/poručníka.
poskytovatel vzdělávání a profesní přípravy	education and training provider	
postižení	viz zdravotní postižení	
postobligatorní vzdělávání	post-compulsory / post-obligatory education	
postsekundární (neterciární) vzdělávání (ISCED 4)	post-secondary (non-tertiary) education	
postup do dalšího ročníku	grade progression / progression to the next year (grade)	
poukázka (na vzdělávání)	training/learning voucher	Jedna z forem/možností osobního vzdělávacího účtu.
povinné předškolní vzdělávání	compulsory pre-primary education / compulsory preschool education	
povinná školní docházka	compulsory school attendance	
povinný předmět	compulsory/obligatory subject	
povolání	occupation	
požadavky pro přijetí	admission requirements	
pracoviště	place of work / workplace / work-site	
pracoviště praktického vyučování	practical training workplace / practical training facility / practical training centre /	Pracoviště fyzických nebo právnických osob, které poskytují praktické vyučování žákům SŠ a VOŠ.
pracoviště pro uměleckou činnost (na VŠ)	workplaces for creative work	
pracovní činnosti/vyučování (v rámci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce)	hands-on training / crafts / home economics / DaT (design and technology)	
pracovně právní předpisy	labour legislation/law	
pracovní místo (konkrétní)	job position (specific)	
pracovní mobilita	labour mobility	Ve smyslu přesunu pracovních sil.
pracovní pohovor	job interview	
pracovní požadavky	job requirements	
pracovní praxe	work experience	
pracovní síly (lidské zdroje)	human resources / workforce / labour force	
pracovní skupina	working group	
pracovní smlouva	job/work/employment contract	
pracovní smlouva na dobu neurčitou	permanent work contract	
pracovní smlouva na dobu určitou	fixed-term work contract	
pracovní trh	labour market	
pracovní vztahy	labour relations	
pracovní zařazení	position	
pracovní zkušenosti	work experience	
praktická cvičení/práce	practical exercises/work	
praktická příprava / praktické vyučování	practical training / job-specific training / job-related training	
- praktická příprava ve škole/na pracovišti	in-school/in-company practical training	
praktikant	trainee	
právní subjektivita	legal subjectivity	
právní způsobilost	legal capacity	
právo na vzdělávání	right to education	
praxe	internship	
preprimární vzdělávání	pre-primary education	
profesní cíle	career goals	
profesní kariéra	career	
profesní mobilita	career and job mobility, occupational mobility	Myšlena je změna profese (ne nutně geografická mobilita).
profesní poradenství / poradenství k volbě povolání ve školách	career guidance and counselling	
profesní profil (jednotlivce)	professional/career profile	
profesní příprava	job-related training	
profesor	(full) professor	
profil absolventa	graduate profile, school-leaver's profile	
prohlubování dovedností	reskilling	
prospěch (školní)	educational achievements/results/outcomes/grades	
prostupnost	permeability	
prováděcí předpisy	implementing guidelines	
provázející učitel (zejména při praxi studentů)*	supervising teacher / mentor	* Termín ze zákona č. 563/2004 o pedagogických pracovnících.
příplatek	allowance	
příspěvek na stravování	meal allowance	
průřezové téma	cross-curricular theme/topic/subject	
průzkum	survey	
první stupeň základní školy	primary education / first stage of basic school	
předčasné odchody ze vzdělávání	early school-leaving (leavers) / drop-outs	Pojem „early school-leavers" podle definice Eurostatu označuje osoby ve věku 18–24 let, které mají max. základní vzdělání („lower secondary education") a nepokračují v dalším vzdělávání ani odborné přípravě. Naproti tomu termínem „drop-outs" jsou obecně označováni ti, kdo předčasně ukončí studium ve škole / nedokončí daný stupeň vzdělávání.
předchozí učení/vzdělávání	prior learning	
předmětová komise	subject teachers group	
předškolní vzdělávání	pre-school education / pre-primary education	
přechod mezi obory vzdělávání	transition between fields/branches of education	
přechod ze školy do zaměstnání	transition from school to employment/work	
překvalifikovaný	overqualified	
přenositelnost (dovedností a kompetencí)	transferability (of skills and competences)	
přenositelnost grantů a půjček	portability of grants and loans	
přezkoušení (profesní)	review of qualifications	Týká se profesního přezkušování u vybraných profesí, např. elektrikáři, strojvedoucí apod.
přijímací řízení	admission/entrance procedure	
přijímací zkouška	entrance examination/exam	
přímá pedagogická činnost (rozsah přímé…)	performance of educational activities / teaching (scope of…) / teaching time	
přímo řízená organizace	directly managed organisation / organisation (agency, institution) directly run/controlled by…	
případová studie	case study	
příplatek	allowance	
příprava učitelů a vzdělavatelů	teacher training	
příprava v podniku	in-company training / onsite training	Viz též „středisko profesní přípravy, odborného výcviku".
přípravné/počáteční vzdělávání učitelů	initial teacher education (ITE)	Jedná se o vzdělávání budoucích učitelů (studium na VŠ); viz též „model přípravného vzdělávání učitelů".
přírodní vědy	sciences / natural sciences	
přísedící (u zkoušky)	(exam) assessor	Též člen maturitní komise.
příspěvková organizace	subsidised/semi-budgetary/allowance organisation	
přístup ke vzdělávání	access to education	
psycholog se zaměřením na vzdělávání (pedagogická psychologie)	educational psychologist	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
R		
Rada Evropské unie (Rada)	Council of the European Union (Council)	
rada pro vnitřní hodnocení (vysoké školy)	internal evaluation board	
Rada pro vzdělávání (EU)	Education Council (EU)	
rámcový učební plán	curriculum timetable/schedule	
rámcový vzdělávací program (RVP)	framework educational programme (national curriculum)	
Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání Gymnázium	Framework Educational Programme for General Upper Secondary (gymnázium) Education	
rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělávání	framework educational programmes for vocational education	
Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání	Framework Educational Programme for Pre-Primary Education	
Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání	Framework Educational Programme for Basic Education	
referenční rámec	reference framework	
referenční úroveň / benchmark	benchmark	
regionální rozvoj	regional development	
regionální školství	nutné překládat opisem, viz poznámka	Výraz „“regionální školství““ se používá pouze v českém kontextu a označuje vzdělávání ve školách, vyjma vysokoškolského sektoru. Jinými slovy, pojem regionální školství zastřešuje všechny školy a školská zařízení, která jsou předmětem školského zákona č. 561/2004 Sb. Konkrétně jde o mateřské, základní, střední školy (včetně konzervatoří) a vyšší odborné školy. Do regionálního školství se neřadí vysoké školy, které spadají pod zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách. Příklad překladu: education at schools and school facilities defined by the Education Act; nebo výčtem škol.
regulované povolání	regulated profession	
rektor	rector	
rekvalifikace	retraining	
resortní ministerstvo	sectoral ministry	
rigorózní práce	advanced study thesis	
ročník ve škole	grade/year	
rodinná škola	home economics school	
rovné příležitosti	equal opportunities	
rovnocennost certifikátů	equivalence of certificates	
rovnost v přístupu ke vzdělání	equal access to education	
rozdělování/diferenciace žáků do vzdělávacích drah/cest (podle výsledků učení)	tracking	Výsledky učení jsou míněny výsledky žáka ve zkouškách a testech a jeho prospěch.
rozdělování žáků do skupin	streaming	
rozpočtová organizace*	public budget organisation (government agency)	* Od roku 2000 byly rozpočtové organizace transformovány na organizační složky státu (nebo jiných veřejných korporací), jedná se tak o historický termín.
rozpočtový okruh	budget heading	
rozvrh hodin	schedule/timetable	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
Ř		
ředitel školy	school head ** / school principal / school master / headmaster / head-teacher	
řemeslo	craft/trade	
řešení problémů	problem solving	
řešitel projektu (příjemce grantu)	project promoter / beneficiary	
řídicí orgán	governing body	
řízení školství	education governance / school-system governance / education-system governance	
řízení školy	school management	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
S		*** preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
samospráva škol	school self-governance	
samostatně řízené učení	self-directed learning	
samostatné učení	independent learning	
samostudium	self-study/self-learning	
Sb. (Sbírka zákonů)	Coll.	
sběr dat	data collection	
sebehodnocení	self-evaluation/self-assessment	
sebevzdělávání	self-education	
sektorová rada (ČR)	sector council / sector skill council	
schopnost	aptitude / ability / capability / capacity	Viz též „způsobilost“.
skryté kurikulum	hidden curriculum	
skupina oborů vzdělání	group of study fields / group of education fields	
skupina povolání	cluster of occupational fields / occupation cluster	
skupina příbuzných povolání	group of related occupations	
složky vzdělání	components of education	
směr profesní přípravy	training pathway	
směrnice	directives/guidelines	
sociální dialog	social dialogue	
sociální inkluze/začleňování	social inclusion	
sociální integrace	social integration	
sociální nerovnost	social inequality	
sociální partner	social partner	
sociální prostředí	social environment	
soukromá škola	private school	
- státem dotovaná (veřejně subvencovaná)	government-dependent private school	
- státem nedotovaná soukromá škola	government-independent private school	
soustava oborů vzdělání	system of study/education fields	
spádová oblast	school-catchment area / school district	
spádová škola	school with defined school-catchment area / catchment school	
spádovost	assignment of students to schools based on geographical criteria	
speciálně pedagogické centrum	special education centre	
speciální pedagog	SEN counsellor/specialist/professional	
speciální pedagog (učitel)	SEN teacher	
speciální pedagogika	pedagogy of special needs education	
speciální škola	school for pupils with SEN	Ve smyslu „základní škola speciální“, tzn. např. podle § 16, odst. 9 školského zákona. Anglický termín „special school“ by znamenal výběrovou školu či školu s nějakým zaměřením.
společenské vědy	social sciences	
společenskovědní předmět	social-science subject	
správní rada	board of trustees	
srovnávací pedagogika	comparative pedagogy	
standard/profil povolání	occupational standard	Výraz „occupational profile“ se v angličtině týká jednotlivce (součást CV).
stanice zájmových činností	special activity station	
státem regulovaná zařízení	centre-based settings	Termín se používá primárně v případě, kdy je péče poskytovaná v nějakém zařízení (nikoliv v domácnosti pečovatele).
státní doktorská zkouška	doctoral state examination / Ph.D. state examination	
státní rigorózní zkouška	post-master’s examen rigorosum / advanced-study examination	Někdy též „post-master’s examination“ či „state rigorous examination“.
státní závěrečná zkouška	final state examination	
stáž	internship	
stipendium	scholarship/grant	
- doktorské stipendium	doctoral grant/scholarship	
- prospěchové stipendium	merit-based grant/scholarship	
- sociální stipendium	need-based grant / social grant/scholarship	
- ubytovací stipendium	accommodation grant/scholarship	
stipendijní řád	(internal) scholarship rules	
středisko praktického vyučování	centre of practical training	Jedná se o školské zařízení.
středisko profesní přípravy / středisko odborného výcviku	training centre / inter-company training centre / in-company training centre	In-company/inter-company training centre (pokud je součástí firmy).
středisko volného času	leisure-time centre	Též centrum volného času.
středisko výchovné péče	centre for behavioural development	
střední odborná škola (maturitní i výuční obory)	secondary VET school	
střední všeobecné vzdělávání	general (upper) secondary education	V US angličtině se používá výraz „high school education“. Viz též „vyšší sekundární vzdělávání“.
střední vzdělání	upper secondary education	
střední vzdělání s maturitní zkouškou	upper secondary education with Maturita examination	
střední vzdělání s výučním listem	upper secondary education with VET certificate	
student, který předčasně opustí školu	drop-out	
studijní obor	study programme/field	
studijní volno	study leave	
stupeň vzdělání	level of education	
systém odborného vzdělávání (a přípravy)	vocational education and training system	
systém přenosu kreditů	credit transfer system	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
Š		*** preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
(výběrové) šetření pracovních sil	Labour Force Survey (LFS)	
šíření/distribuce výstupů	dissemination of outcomes	
školy ve venkovských oblastech	rural area schools	
školy v odlehlých oblastech	remote area schools	
školní družina	after-school centre	
školní jídelna	school canteen / (school) cafeteria	
školní klub	school club	
(školní) metodik prevence	prevention specialist (at school)	
školní poradenské pracoviště	school guidance and counselling workplace	
školní psycholog	school psychologist	
školní rok	school year	
školní řád	school rules and regulations	
školní vzdělávací program (ŠVP)	school education programme / (school) curriculum	
školská právnická osoba	legal entity serving an educational purpose	
školská rada	school council/board	
školské poradenské zařízení	school guidance and counselling facility	
školské účelové zařízení*	school facilities established for a special purpose	* Pojmy jsou uvedeny v legislativě (vyhláška č. 108/2008 o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních).
- plavecká škola	swimming school	
- středisko služeb školám	service centre for schools	
- školní hospodářství	school farm	
- školní knihovna	school library	
školské výchovné a ubytovací zařízení	school educational facility and lodging and boarding facility	
školské zařízení pro výkon ústavní výchovy	school facility for institutional education and protective care	
školské zařízení pro zájmové vzdělávání	school facility for developing personal interests	
školský zákon	Education Act / School Education Act / School Act	Zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
T		
talentová zkouška	talent exam/assessment	Ve smyslu talentové zkoušky, např. na umělecké obory vzdělání.
technické obory	engineering	
tělesná výchova	physical education ** / P.E. / physical training / P.T. / sports	
terciární sektor	tertiary sector	
terénní výzkum	field research	
trenér	coach / sports instructor	Je nutné odlišit od „instruktor“ (viz I).
trh práce	labour market	
třídní učitel	class teacher	
tutor	tutor	
tvorba kurikula	curriculum development	
tvůrci politik / zodpovědní činitelé	policy-makers / policy and decision makers	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
U		** *preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
učební materiály	teaching and learning materials	
učební obor* s maturitou	VET study programme with Maturita examination	* Pojem „učební obor“ je historický název, v současné legislativě se již nevyskytuje.
učební obor* s výučním listem / obor vzdělání s výučním listem	study programme with VET certificate	* Pojem „učební obor“ je historický název, v současné legislativě se již nevyskytuje.
učební osnovy	syllabus	
učební plán (školy)	curriculum timetable/schedule	
učeň*	nutné překládat opisem	* Česká legislativa tento pojem nezná, viz též “učební obor“. Příklad překladu: “student in a study programme with VET certificate“.
učení (se)	learning	
- kombinovaná/blended forma učení	blended learning	
- učení dospělých	adult learning	
- učení na pracovišti / učení se prací	work-based learning / on-the-job training	
učitel odborného výcviku (dříve mistr)	vocational training teacher / VET teacher	
učitel praktického vyučování	teacher of practical training / practical training teacher	
učivo	subject-matter	Podle kontextu, nutno odlišit od „očekávané výstupy učení“.
uchazeč	applicant	
uchazeč o zaměstnání	job-seeker	
ukončení programu/studia	completion of studies / study completion / graduation	
umělecká rada	artistic board	
umělecké vzdělávání	arts education	
univerzitní vysoká škola / univerzita	university	
uvádějící učitel	mentoring teacher	V US prostředí též “induction teacher“.
úroveň (vzdělání)	level (of education)	
Úřad práce ČR	Labour Office of the Czech Republic	
- služby zaměstnanosti (v ČR Úřad práce)	public employment services (PES)	
Úřední věstník	Official Journal	
usnesení	resolution	
úspěšnost absolventů / míra uplatnění absolventů (na trhu práce, v dalším studiu)	graduate success rate / labour-market success / success rate of school leavers/graduates	
ústava	constitution	
ústní zkouška	oral examination/exam	
ústřední školní inspektor	chief school inspector	
uznávání certifikátů z předchozího učení	recognition of certificates of prior learning	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
V		*** preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
vady řeči	speech and language disorders/defects; speech impairments/impediments	
validace neformálního a informálního učení	validation of non-formal and informal learning	
vědomosti	knowledge	
veřejná výzkumná instituce (v. v. i.)	public research institution	
veřejné školy	public schools	
veřejnoprávní instituce/organizace	public institution/body	
vědecká rada	scientific council	
vícejazyčnost	plurilingualism	Osoba mluví více jazyky; srv. s „mnohojazyčnost“.
virtuální mobilita	virtual mobility	
virtuální učební prostředí	virtual learning environment	
volba povolání / kariérová volba / volba kariéry	career choice/planning	
volba studia	choice of study	
volitelný předmět	optional/elective subject	
všeobecné vzdělání/vzdělávání	general education	
všeobecně vzdělávací předmět	general education subject	
všeobecně vzdělávací složka	general education component	
výběrová kritéria	selection criteria	
výběrové řízení (na pracovní pozici)	competitive examination / selection procedure	
výběrové šetření	sample survey	
výběrové šetření pracovních sil	Labour Force Survey (LFS)	
vyhláška	decree	
výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (průřezové téma)	education towards thinking in the European and global context	
výchova k občanství	citizenship education	Někdy se odlišuje od „civic education“ (tj. občanské vzdělávání, též předmět občanská výchova).
výchova k podnikavosti	entrepreneurship education	
vychovatel (ve vzdělávání)	childcare education staff / childcare worker / educator / education worker	Vychovatelem ve vzdělávání je míněn pedagogický pracovník, který se stará o volnočasové aktivity, odpočinek a rekreaci dětí a žáků ve škole a školských zařízeních. Při překladu je vždy nutné dodat kontext, kde vychovatel působí.
vychovatel v nápravném zařízení	counsellor in correctional facility / detention centre tutor (amer.)	
výchovný poradce	school counsellor	
výchovný ústav	juvenile correctional facility / detention centre	
výsledky učení	learning outcomes	
vysoká škola	higher education institution / HEI	
vysokoškolské vzdělávání	higher education	
vysokoškolský diplom	higher education diploma	
vysokoškolský ústav	higher education institute	
vysvědčení (školní, ročníkové)	school report	
- vysvědčení pololetní / vysvědčení závěrečné	mid-term/final (school) report	
- vysvědčení o absolutoriu	graduation certificate	Jedná se o ukončení studia na VOŠ.
- vysvědčení o maturitní zkoušce	Maturita examination certificate	
- vysvědčení o závěrečné zkoušce	VET final examination certificate	
vyučovací hodina	lesson/class	
vyučovací jazyk	language of instruction/schooling	
vyšší odborná škola	tertiary professional school	
vyšší odborné vzdělávání*	tertiary professional education	* Vzdělávání na úrovni ISCED 655 / EQF 6 a ISCED 554 / EQF 5 (krátké programy).
vyšší sekundární vzdělávání*	upper secondary education	* Vzdělávání na úrovni ISCED 3. Viz též „střední vzdělá(vá)ní“.
vyšší územně správní celky	higher territorial self-governing units	
výchova demokratického občana	education for democratic citizenship	
výuční list	VET certificate	
vyučovací předmět	subject	
vyučování	teaching/instruction	
výukové metody	teaching methods	
výzva k (podání žádosti…)	call for (e.g. proposal…)	
vzájemné učení	peer learning	
vzájemné uznávání kvalifikací	mutual recognition of qualification	
vzdělávací cesta/dráha	educational path(way)/track	
vzdělávací cíle	learning objectives	
vzdělávací oblast	educational area	Níže viz vybrané vzdělávací oblasti podle platného RVP pro základní vzdělávání.
- Člověk a jeho svět	People and their World	
- Člověk a příroda	People and Nature	
- Člověk a společnost	People and Society	
- Člověk a svět práce	People and the World of Work	
- Člověk a zdraví	People and Health	
vzdělávací politika	educational policy	
vzdělávací potřeby	educational needs	
vzdělávací program	educational programme / study programme/course	
vzdělávací systém	education system	
vzdělávací úroveň	educational level	Ve smyslu např. středoškolská, vysokoškolská vzdělávací úroveň.
vzdělávání a odborná příprava	education and training	
vzdělávání dospělých	adult education	
vzdělávání studentů učitelství	initial/pre-service teacher training	
vzdělávání učitelů během praxe (při zaměstnání)	in-service teacher education/training	
vzdělávání učitelů	teacher education and training	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
W		
well-being / duševní pohoda / spokojenost	well-being	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
Z		*** preferovaný termín* *Texty psané barevně značí, že primární výraz doplňují či rozvíjejí výrazy další.*
zainteresovaná strana / stakeholder	stakeholder	
zajišťování kvality	quality assurance	
zájmové činnosti/aktivity	leisure/free-time activities	
zájmové kroužky	leisure groups / free-time groups / leisure circles	
zájmové vzdělávání	leisure education / free-time education / education developing personal interests	
základní škola (primární a nižší sekundární vzdělávání)	basic school	
základní škola speciální	special basic school	
základní učivo	core curriculum	
základní umělecká škola	Basic Art School	
základní vzdělávání	basic education	
základní vzdělání	(level of) basic education	Jde o dosaženou úroveň vzdělání.
základy vzdělání	basics of education	
zákonný zástupce (dítěte)	child's legal representative	
zaměření (studia)	field of study / study specialization	
zaměstnání na částečný úvazek	part-time employment	
zaměstnání na plný úvazek	full-time employment	
zaměstnatelnost	employability	
zápis	enrolment	
zápočet	credit	
zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků	facility for CPD of education staff	
zařízení sociálních služeb	social services facilities	
zařízení v denním režimu	day-mode settings	
závěrečná zkouška	final examination	
závěrečná zkouška v oborech středního odborného vzdělávání s výučním listem / bez výučního listu	VET final examination	Viz schéma vzdělávací soustavy ČR: https://www.dzs.cz/program/eurydice#skolstvi-v-cr.
zdravotně znevýhodněné/postižené osoby	people/persons with disabilities**/impairment/impediment/disorder/deficiency	Viz Glossary (European Agency for Special Needs and Inclusive Education): https://www.european-agency.org/resources/glossary.
- se sluchovým postižením	people with hearing impairment/impediment	
- se zrakovým postižením	people with visual impairment/impediment	
- s tělesným postižením	people with physical disability / physical impairment / mobility impairment	
- s mentálním postižením	people with intellectual disability	„Školský zákon č. 561/2004 Sb. pracuje s pojmem „“mentální postižení““ ve smyslu „“snížení rozumových schopností v důsledku organického poškození mozku nebo nedostatečnosti mozkových funkcí““. Tento pojem se ale už nevyskytuje v Mezinárodní klasifikaci nemocí (2024), kterou z originálu WHO pro ČR překládá Ústav zdravotnických informací a statistiky. Nabízející se anglický překlad „“mental disability““ označuje širší kategorii, do které „“mentální postižení““ fakticky spadá, nicméně se jedná o nepřesné označení. Proto překládáme jako „“intellectual disability““. Překlad je komplikovaný i proto, že se chápání mentálního postižení a jeho pojmenovávání neustále vyvíjí. Zdroje: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561; https://icd.who.int/browse/2024-01/mms/cs; https://icd.who.int/browse/2024-01/mms/en#334423054; https://zapojmevsechny.cz/clanek/prehled-moznosti-vzdelavani-zaku-s-mentalnim-postizenim-na-zakladnich-skolach-2“
zdravotní postižení	disability / medical disability / long-term health conditions*	* Může jít např. o nádorové nemocnění, HIV, cukrovku, epilepsii…
zdravotnický pracovník	health professional	
zdravotnictví	healthcare	
zkouška z předmětu (např. z historie)	examination in (e.g.) history / (e.g.) history examination	
- jednotná přijímací zkouška	standardised admission/entrance/entry examination	
- komisionální zkouška	commission/board examination	
- opravná zkouška	repeat examination	
- přijímací zkouška	admission/entrance/entry examination	
- rozdílová zkouška	supplementary examination	
- rozřazovací zkouška	placement testing	
- srovnávací zkouška	comparative examination	
- zkouška nanečisto	mock examination	
zkrácené studium*	shortened courses	* Jedná se o typ studia, který umožňuje získat další kvalifikaci na středoškolské úrovni.
zkrácené studium s maturitní zkouškou*	shortened courses with Maturita examination	* Jedná se o typ studia, který umožňuje získat další kvalifikaci na středoškolské úrovni. Podmínkou je střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou v jiném oboru vzdělání.
zkrácené studium s výučním listem*	shortened courses with VET certificate	* Jedná se o typ studia, který umožňuje získat další kvalifikaci na středoškolské úrovni. Podmínkou je střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo střední vzdělání s výučním listem v jiném oboru vzdělání.
zkušební komise	examination board / examining board/body	
zkušební doba (po nástupu do zaměstnání)	trial/probation period	
zkušební řád	examination rules and regulations	
znakový jazyk	sign language	
znalostní společnost / společnost založená na znalostech	knowledge-based society	
známkovat	mark / give a mark / grade	* Používáno v americké angličtině.
známky	marks/grades*	
znevýhodněný (žák/student/osoba)	disadvantaged ** / underprivileged (pupil/student/person)	
způsobilost	aptitude / ability / capability / capacity	Viz též „schopnost“.
zřizovat, zřídit (školu)	establish / set up	
zřizovatel	statutory authority / organising body	
zúčastněná (zainteresovaná) strana / aktér / stakeholder	stakeholder(s)	
zvyšování dovedností	upskilling / skill enhancement / broadening skills	

ČESKY	ANGLICKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
Ž		
žáci s autismem	pupils with autism / pupils with Autism Spectrum Conditions	
žáci s kombinovaným postižením	pupils with multiple disabilities	
žáci s lehkou mentální retardací	pupils with mild mental retardation	
žáci s OMJ (odlišným mateřským jazykem)*	pupils whose first language is different from the language of instruction/schooling	* Termín ze zákona č. 561/2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.
žáci s těžkou mentální retardací	pupils with severe mental retardation	
žáci se speciálními vzdělávacími potřebami	pupils with special education needs (SEN)	
žák	pupil/student	Termín „pupil“ se v zahraničí zpravidla používá spíše pro mladší děti (na primární úrovni, tj. na prvním stupni základní školy), termín „student“ pak pro žáky od druhého stupně základní školy (od ISCED 2). Oproti tomu v české legislativě se ti, kdo navštěvují základní a střední školu, označují souhrnně jako žáci, od terciární úrovně pak studenti.
životní minimum	living minimum	
životopis	CV / curriculum vitae / resumé	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
A		
ability	schopnost / způsobilost	*Viz též „aptitude / capability / capacity“.*
academic board	akademická rada	
academic degree	akademická hodnost	
academic senate	akademický senát	
academic staff	akademičtí pracovníci	
access to education	přístup ke vzdělávání	
accessibility	dostupnost	
accomodation grant/scholarship	ubytovací stipendium	
accreditation	akreditace	
active employment policy	aktivní politika zaměstnanosti	
active labour market policies (ALMPs)	aktivní politika zaměstnanosti	
adaptability	adaptabilita	
additional instruction	doučování	*Viz též „compensatory education / extra classes / remedial education (classes) / tutoring“.*
administrative/office work	administrativní nebo kancelářská práce	
admission examination	přijímací zkouška	
admission procedure	přijímací řízení	*Viz též „entrance procedure“.*
admission requirements	požadavky pro přijetí	
adult education	vzdělávání dospělých	
adult learning	učení dospělých	
advanced study thesis	rigorózní práce	
after-school activities	mimoškolní činnosti/aktivity	*Viz též „extracurricular (extra-curricular) activities“.*
after-school centre	školní družina	
agreement	dohoda	
allowance	příplatek	
allowance organisation	příspěvková organizace	*Viz též „subsidised/semi-budgetary organisation“.*
alternance training	alternační profesní příprava	
alternating or sandwich courses	alternační nebo sendvičové kurzy	
Amendment to the (Education) Act	novela (školského) zákona	
applicant	uchazeč	
applied research	aplikovaný výzkum	
apprentice	učeň*	** V ČR se v současné době nepoužívá, jedná se o „historický“ termín. Viz též „trainee“.*
apprenticeship	učňovská příprava	*Systematická, dlouhodobá odborná příprava, která střídá období přípravy na pracovišti a ve vzdělávací instituci a vede k získání uznávané kvalifikace. Učeň je smluvně vázán, jsou jasně definována jeho práva i povinnosti a náleží mu odměna. Příkladem učňovské přípravy je duální systém vzdělávání v Německu. V ČR tato forma neexistuje. Nejedná se o obory vzdělání (kategorií H a L0) s výučním listem.*
apprenticeship contract	učňovská smlouva	*Většinou používáno v systémech s duálním vzděláváním.*
aptitude test	test pro ověření předpokladů pro studium oboru	*V českém prostředí např. test pro ověření obecných studijních předpokladů (Scio testy); může obsahovat i talentovou zkoušku. Viz též „talent exam“.*
aptitude	schopnost / způsobilost	*Viz též „ability / capability / capacity“.*
artistic board	umělecká rada	
arts education	umělecké vzdělávání	
assessment	hodnocení	*Viz též „evaluation“.*
assessment body	hodnoticí orgán	
assessment of skills and competences	hodnocení dovedností a kompetencí	
assessment standard	hodnoticí standard	*Viz též „evaluation standard“.*
Assessment-Centre (AC)	hodnoticí středisko / assessment centrum	
assessor	hodnotitel	*Viz též „evaluator/commissioner“.*
assignment of students to schools based on geographical criteria	spádovost	*Viz též „spádová škola“ / „catchment school / school with defined school catchment area / school cathment area / school district“.*
assistant	asistent	
associate professor	docent	
audiovisual aids	audiovizuální pomůcky	
auditory perception	akustické vnímání	
autism / Autism Spectrum Conditions	autismus	
awarding body	certifikační orgán	
awareness	informovanost	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
B		
Bachelor	bakalář (Bc.)	
Bachelor of Art	bakalář umění (BcA.)	
Bachelor's degree	bakalářský stupeň	
Bachelor's degree/study programme	bakalářský studijní program	
Bachelor's thesis	bakalářská práce	
Basic Art School	základní umělecká škola	
basic component	nároková složka (platu)	Viz též: „statutory / fixed component" vs. „variable / non-claimable component".
basic education	základní vzdělávání	
basic school	základní škola (primární a nižší sekundární vzdělávání)	
basic skills	základní dovednosti	Viz též „core skills".
basics of education	základy vzdělání	
behaviour	chování	
beneficiary	příjemce*	* Např. příjemce grantu; viz též „project promoter".
benchmark	referenční úroveň / benchmark	
best practice	dobrá praxe	Viz též „good practice".
best practice	osvědčená praxe	
bilingual education	bilingvní/dvojjazyčné vzdělávání	
bilingualism	dvojjazyčnost	
blended mobility	blended/kombinovaná mobilita	Viz též „hybrid mobility".
blended learning	blended/kombinovaná forma učení	
block teaching	blokové vyučování	
board examination	komisionální zkouška	
board of trustees	správní rada	
boarding home for youth	domov mládeže*	* Česká legislativa rozlišuje domovy mládeže a internáty; domovy mládeže jsou zřízeny pro žáky středních škol a studenty vyšších odborných škol, kterým poskytují ubytování a stravování. Viz též „school lodging and boarding facility / lodging and boarding school". (Mezi školská výchovná a ubytovací zařízení dále patří internáty, které jsou určeny pro děti a žáky škol samostatně zřízených pro osoby se zdravotním postižením - podle § 16, odst. 9 školského zákona).
bodies of a public higher education institution	orgány veřejné vysoké školy	
bonuses	odměny	Viz též "rewards".
branch	obor	Viz též „field".
broad field	širší skupina oborů	
broadening skills	zvyšování dovedností	Viz též „retraining / reskilling / skills enhancement / upskilling".
budget heading	rozpočtový okruh	
bursar	kvestor	Viz též „quaestor".
business academy	obchodní akademie	V názvu školy nebo jako obor vzdělání.
business entity	hospodářský subjekt	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
C		** *preferovaný termín*
call for (e.g. proposal…)	výzva k (podání žádosti…)	Viz též „ability / aptitude / capacity“.
capability	schopnost / způsobilost	Viz též „ability / aptitude / capability“.
capacity	schopnost / způsobilost	
career	profesní kariéra	
career and job mobility	profesní mobilita	Změna profese, ne nutně geografická mobilita. Viz též „occupational mobility“.
career counsellor	kariérový poradce	
career goals	profesní cíle	
career guidance and counselling	kariérové poradenství / profesní poradenství / poradenství k volbě povolání ve školách	
career choice	volba povolání / kariérová volba / volba kariéry	
career opportunities	možnosti uplatnění	
career planning	kariérové plánování	
career profile	profesní profil (jednotlivce)	Viz též „professional profile“.
career progression/advancement	kariérní/profesní postup	
career system	kariérní řád	
case study	případová studie	
catchment school	spádová škola	Viz též „school with defined school catchment area / school cathment area / school district“ a „assignment of students to schools based on geographical criteria“.
centre-based settings	státem regulovaná zařízení	Termín se používá primárně v případě, kdy je péče poskytovaná v nějakém zařízení (nikoliv v domácnosti pečovatele).
centre for behavioural development	středisko výchovné péče	
centre of practical training	středisko praktického vyučování	Jedná se o školské zařízení.
certificate	certifikát/osvědčení	
certificate	vysvědčení	Viz též „report / school report“.
Certificate Supplement	dodatek k osvědčení	
certification	certifikace	
certification body	hodnotící orgán	
chief school inspector	ústřední školní inspektor	
child’s legal representative	zákonný zástupce (dítěte)	
children and young people’s centre	Dům dětí a mládeže	
children with behaviour and learning problems	děti s problémy v chování a učení	
children with multiple disabilities	děti s kombinovaným postižením	
children’s group	dětská skupina	
children’s home	dětský domov	
choice of study	volba studia	
church school	církevní škola	(viz též „denominational school“)
citizenship education	výchova k občanství	
civic education*	občanská výchova / výchova k občanství	Někdy se odlišuje od „civic education“ (= občanské vzdělávání, též předmět občanská výchova). * Předmět v kurikulu.
civil defence	civilní obrana	* Předmět v kurikulu.
civil society	občanská společnost	
class	vyučovací hodina	Viz též „lesson“.
class observation	náslech* / hospitace ve třídě	* Jako součást pedagogické praxe.
class teacher	třídní učitel	
cluster of occupational fields	skupina povolání	Viz též „occupation cluster“.
coach	trenér	Viz též „sports instructor“. Je nutné odlišit od „instructor/trainer“.
coaching	koučování	
Coll.	Sb. (Sbírka zákonů)	
combined form of education/study	kombinovaná forma vzdělávání/studia	
combined study	kombinované studium	
commission examination	komisionální zkouška	
commissioner	hodnotitel	Viz též „assessor/evaluator“.
common core curriculum	kurikulum společného základu / společné základní kurikulum	
communication competence	komunikační kompetence	
commuting	dojíždění	
comparative examination	srovnávací zkouška	
comparative pedagogy	srovnávací pedagogika	
compensatory education	kompenzační vzdělávání	
compensatory education	doučování	Viz též „extra classes / remedial education (classes) / tutoring / additional instruction“.
competence	kompetence	
competitive examination	výběrové řízení (na pracovní pozici)	Viz též „selection procedure“.
complete qualification	úplná kvalifikace	Viz též „full qualification“.
completion of studies	ukončení programu/studia	Viz též „study completion / graduation“.
components of education	složky vzdělání	
compulsory subject	povinný předmět	
compulsory pre-primary/preschool education	povinné předškolní vzdělávání	
compulsory school attendance	povinná školní docházka	
computer science	informatika / výpočetní technika	Viz též „informatics“.
concomitant learning	nezáměrné/náhodné učení	Viz též „random learning“.
concurrent model of initial teacher education (ITE)	souběžný model přípravného/počátečního vzdělávání učitelů	
consecutive model of initial teacher education (ITE)	následný model přípravného/počátečního vzdělávání učitelů	
conservatoire	konzervatoř	
constitution	ústava	
continuing education	další vzdělávání	Viz též „further education (and training)“.
continuing professional development (CPD)	další profesní rozvoj (u dospělých)	
continuing professional development (CPD) of teachers	další vzdělávání učitelů	Viz též „teacher CPD / continuing teacher education / in-service training“.
continuing teacher education		Viz též „continuing professional development (CPD) of teachers / teacher CPD / in-service training“.
continuing vocational education and training	další odborné vzdělávání a příprava	Používáno u žáků/studentů.
continuous assessment	průběžné hodncení	
core curriculum	základní učivo	
core fields of study/education	kmenové obory	
core skills	základní dovednosti	Viz též „basic skills“.
core subject matter	kmenové učivo	
Council of the European Union (Council)	Rada Evropské unie (Rada)	
counselling	poradenství	Viz též „guidance / career guidance and counselling“.
counsellor in correctional facility	vychovatel v nápravném zařízení	
courses following a Maturita examination	pomaturitní studium*	* V ČR se jedná o pomaturitní jednoleté jazykové kurzy.
craft	řemeslo	Viz též „trade“.
crafts	pracovní činnosti/vyučování	V ČR v RVP v rámci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Viz též „hands-on training / crafts / home economics / D & T (design and technology)“.
creative skills	kreativní dovednosti	
credit	zápočet	
credit mobility	kreditová mobilita	
credit transfer system	systém přenosu kreditů	
criteria-based evaluation	kriteriální hodnocení	
cross-curricular competences	průřezové kompetence	
cross-curricular theme/topic/subject	průřezové téma	
curricular documents (Framework educational programmes, School educational programmes)	kurikulární dokumenty	Jedná se o souhrnné označení pro rámcové vzdělávací programy (RVP) a školní vzdělávací programy (ŠVP). Viz též „framework educational programmes / national curriculum“.
curriculum	kurikulum / vzdělávací program	
curriculum development	tvorba kurikula	
curriculum timetable/schedule	rámcový učební plán / učební plán (školy)	
curriculum vitae (CV)	životopis	Viz též „resumé“.
custodian	poručník/opatrovník	Jedná se o zákonem stanoveného opatrovníka/poručníka. Viz též „guardian“.
Czech School Inspectorate	Česká školní inspekce	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
D		
data collection	sběr dat	
day-mode settings	zařízení v denním režimu	
dean	děkan	
decree	vyhláška	
degree mobility	diplomová mobilita	
denominational school	církevní škola	Viz též „church school“.
Dentist	doktor zubního lékařství (MDDr.)	
design and technology (D & T)	pracovní činnosti/vyučování (v rámci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce)	Viz též „hands-on training / crafts / home economics“.
detention centre	výchovný ústav/nápravné zařízení	Viz též „juvenile correctional facility“.
detention centre tutor*	vychovatel v nápravném zařízení	* Používá se v US angličtině.
diagnostic institute	diagnostický ústav	
digital education/learning	digitální vzdělávání	
digital gap	digitální propast, nerovnost	
digital literacy	digitální gramotnost	
diploma	diplom (též vysokoškolský)	
Diploma Specialist - DiS.	diplomovaný specialista - DiS.	
Diploma Supplement	dodatek k diplomu	
directives	směrnice	Viz též „guidelines“.
directly managed organisation	přímo řízená organizace	Viz též „organisation (agency/institution) directly run by / controlled by…“.
disability	zdravotní postižení*	* Jedná se o postižení či nemoc dlouhodobějšího charakteru, jako je např. nádorové nemocnění, cukrovka, epilepsie, HIV apod. Viz též „medical disability / long-term health conditions“.
disadvantaged (pupil/student)	znevýhodněný (žák/student)	Viz též „ underprivileged pupil/student“.
disciplinary commission	disciplinární komise	
dissemination of outcomes	šíření (distribuce) výstupů	
dissertation	disertace / disertační práce	Viz též "Ph.D. thesis".
distance form of study	distanční forma studia	Viz též "remote form of study".
distance learning/study	dálkové/distanční studium/kurzy	Jako dálkové studium obecně označujeme formu vzdělávání, která studujícímu umožňuje studovat školu při zaměstnání. Vyžaduje však občasný osobní kontakt studenta s vyučujícím (zpravidla jednou za měsíc, nebo třeba jednou za 14 dnů). Distanční studium je naproti tomu realizováno plně elektronicky. Dálkovému studiu odpovídá termín „distance study/form“, distančnímu pak např. „distance study mostly in the form of e-learning“.
distance study mostly in the form of e-learning / e-learning	distanční studium / e-learning	
Doctor of Medicine	doktor medicíny (MUDr.)	
Doctor of Veterinary Sciences	doktor veterinárního lékařství (MVDr.)	
doctoral degree programme	doktorský studijní program	Viz též „doctoral study / Ph.D. programme“.
doctoral grant/scholarship	doktorské stipendium	
doctoral state examination	státní doktorská zkouška	Viz též "Ph.D. state examination".
doctoral study	doktorské studium	Viz též "doctoral degree programme / Ph.D. study / third degree programmes" a "postgraduate".
drop-out(s)	student, který předčasně opustí školu / předčasné odchody ze vzdělávání	Termínem "drop-outs" jsou obecně označováni ti, kdo předčasně ukončí studium ve škole, tj. nedokončí daný stupeň vzdělání. Naproti tomu pojem "early school-leavers" podle definice Eurostatu označuje osoby ve věku 18–24 let, které mají max. základní vzdělání (lower secondary education) a nepokračují v dalším vzdělávání ani odborné přípravě. Viz též "early school leaving/leavers".
dual system	duální systém / duální vzdělávání	"Základním rysem duálního vzdělávání je dvojí status těch, kteří do něj vstupují. Učeň je zároveň zaměstnancem podniku (se kterým uzavírá smlouvu, pobírá plat a čerpá dovolenou) a žákem odborné školy, kde probíhá výuka odborné teorie (zpravidla 1–2 dny v týdnu). Podíl podnikové odborné přípravy dosahuje v duálním systému vzdělávání až 80 % a po celou dobu odborné přípravy probíhá v jednom podniku/organizaci. Pokud podnik doloží potřebné materiálně-technické vybavení a disponuje instruktory pro přípravu učňů, získává osvědčení k poskytování odborné přípravy. Způsobilost podniku uskutečňovat odbornou přípravu kontrolují organizace zaměstnavatelů. Vstup do duálního vzdělávání je dobrovolný a náklady na vzdělávání nese podnik. Po skončení přípravy nemá učeň povinnost do podniku nastoupit. Duální systémy vzdělávání jsou zavedeny např. v Německu, Rakousku, Švýcarsku či v Nizozemí."
duration of…	délka (studia/přípravy/kurzu…)	Viz též "length of…".

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
E		
e-learning	e-learning	
early school leaving/leavers	předčasné odchody ze vzdělávání	Pojem „early school-leavers“ podle definice Eurostatu označuje osoby ve věku 18–24 let, které mají max. základní vzdělání („lower secondary education“) a nepokračují v dalším vzdělávání ani odborné přípravě. Naproti tomu termínem „drop-outs“ jsou obecně označováni ti, kdo předčasně ukončí studium ve škole / nedokončí daný stupeň vzdělávání. Viz též „drop-out(s)“.
economic competition	hospodářská soutěž	
economic sector	hospodářský sektor	
economic studies	ekonomické vzdělávání	
economics	ekonomie	
economy	ekonomika	
Education Act	školský zákon	V ČR zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Viz též „School Act / School Education Act“.
education and training	vzdělávání a odborná příprava	
education and training provider	poskytovatel vzdělávání a profesní přípravy	
Education Council (EU)	Rada pro vzdělávání (EU)	
Education for democratic citizenship	Výchova demokratického občana	
education governance	řízení školství	Viz též „school system governance“.
education staff	pedagogičtí pracovníci	
education system	vzdělávací systém	
Education towards thinking in the European and global context	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	
educational path(way)/track	vzdělávací cesta/dráha	
education(al) programme	vzdělávací program	Viz též „study programme/course“.
educational achievements/results/outcomes/ grades	prospěch (školní)	
educational area	vzdělávací oblast	V ČR podle rámcových vzdělávacích programů (RVP).
educational content	obsah vzdělávání	
education developing personal interests	zájmové vzdělávání	Viz též „free-time education / leisure education“.
educational level	vzdělávací úroveň / úroveň vzdělávání	Ve smyslu např. středoškolská/vysokoškolská vzdělávací úroveň.
educational needs	vzdělávací potřeby	
educational policy	vzdělávací politika	
educational psychologist	psycholog se zaměřením na vzdělávání*	* Odborník v oblasti pedagogické psychologie.
education staff member	pedagogický pracovník	Viz též „member of education staff“.
elective subject	volitelný předmět	Viz též „optional subject“.
electrical engineering	elektrotechnika	
empirical research	empirický výzkum	
employability	zaměstnatelnost	
employment contract	pracovní smlouva	Viz též „job contract / work contract“.
Engineer	inženýr (Ing.)	
Engineer of Architecture	inženýr architekt (Ing. arch.)	
engineering	technické obory	
enrolment	zápis	
entrance examination	přijímací zkouška	Viz též "entry examination".
entrance procedure	přijímací řízení	Viz též "admission procedure".
entrants	nově přijatí žáci/studenti	Viz též "new entrants".
entrepreneurship education	výchova k podnikavosti	
entrepreneurship/entrepreneurial competence	podnikatelská kompetence / kompetence k podnikavosti	
entry examination	přijímací zkouška	Viz též „entrance examination“.
environmental education	ekologická výchova	
environmental education	environmentální výchova	
environmental protection	ochrana životního prostředí	
equal access to education	rovnost v přístupu ke vzdělání	
equal opportunities	rovné příležitosti	
equivalence of certificates	rovnocennost certifikátů	
establish	zřizovat, zřídit (školu)	Viz též „set up“.
European Baccalaureate	Evropská maturita	
European Council	Evropská rada	
European Credit Transfer System (ECTS)	Evropský systém pro přenos kreditů	
European Credit Transfer System in VET (ECVET)	Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu	
European Education Area	Evropský vzdělávací prostor	
European Higher Education Area (EHEA)	Evropský vysokoškolský vzdělávací prostor	
European Qualifications Framework (EQF)	Evropský rámec kvalifikací	
European Quality Assurance in VET (EQAVET)	Evropský rámec pro zajišťování kvality v odborném vzdělávání	
evaluation	hodnocení	Viz též „assessment“.
evaluation criterion	hodnoticí kritérium	
evaluation ex post	následná evaluace	
evaluation standard	hodnoticí standard	Viz též "assessment standard".
evaluator	hodnotitel	Viz též "assessor/commissioner".
evening courses	večerní kurzy	
evidence-based policy	politika založená na datech	
exam assessor	přísedící (u zkoušky)	Též člen maturitní komise.
examination/examining board or body	zkušební komise	
examination in (e.g. history)	zkouška z (předmětu, např. z historie)	Též lze „history examination“.
examination rules and regulations	zkušební řád	
expected learning outcomes	očekávané výstupy učení	
expert	odborník	Viz též „practitioner / specialist with practical experience“ a „odborník z praxe“.
expertise	odbornost	
external evaluation	externí hodnocení/evaluace	
extracurricular (extra-curricular) activities	mimoškolní/extrakurikulární činnosti/aktivity	Viz též "practitioner / specialist with practical experience" a "odborník z praxe".
extracurricular education	mimoškolní/mimovyučovací vzdělávání	Viz též "after-school activities".
extra classes	doučování	Viz též "out-of-school learning".
extraordinary professor	mimořádný profesor	Viz též "compensatory education / remedial education (classes) / tutoring / additional instruction".

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
F		
facility for CPD of education staff	zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků	
faculty	fakulta	
failure in studies	neúspěšnost ve studiu	
field	obor	Viz též „branch“.
field group	oborová skupina	
field of education	obor vzdělání	
field of study	zaměření (studia)	Viz též „study specialization“.
field research	terénní výzkum	
final examination	závěrečná zkouška	
final (school) report	závěrečné vysvědčení	
final state examination	státní závěrečná zkouška	
first degree programme(s)	první cyklus vysokoškolského studia*	* Odpovídá bakalářským studijním programům. Viz též „student(s) of first degree programme(s)“.
first foreign language	první cizí jazyk	
first language	mateřský jazyk	Viz též "native language / mother tongue/language".
first/second half/term	první/druhé pololetí	Viz též "term".
first stage of basic school	první stupeň základní školy	Viz též "primary education".
fixed component	nároková složka (platu)	Viz též: "basic / statutory component" vs. "variable / non-claimable c.".
fixed-term work contract	pracovní smlouva na dobu určitou	
focus group	focus group / fokusní skupina	
follow-up courses	nástavbové studium*	* Jedná se o typ studia, který umožňuje získat střední vzdělání s maturitní zkouškou. Podmínkou je předchozí ukončené střední vzdělání s výučním listem.
follow-up study programmes	navazující studijní programy	
follow-up Master’s study programmes	navazující magisterské studijní programy	
foreign language	cizí jazyk	
forest kindergarten / nursery school	lesní mateřská škola	Viz též „kindergarten / nursery school“.
form od education	forma vzdělávání	
form of study (HEI)	forma studia (VŠ)	
formal education	formální vzdělávání	
formative assessment/evaluation	formativní hodnocení	Viz též "summative assessment/evaluation".
formula funding	normativ / normativní financování	Viz též "per capita (amount) / per-capita funding".
framework education/al programme	rámcový vzdělávací program (RVP)	Viz též "curricular documents / national curriculum / school education programme".
Framework Educational Programme for Basic Education	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání	
Framework Educational Programme for General Upper Secondary (gymnázium) Education	Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání Gymnázium	
Framework Educational Programme for Pre-Primary Education	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání	
framework educational programmes for vocational education	rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělávání	
free / free of charge education	bezplatné vzdělávání	Viz též "tuition-free education".
free-time activities	zájmové činnosti/aktivity	Viz též "leisure activities".
free-time education	zájmové vzdělávání	Viz též "leisure education / education developing personal interests".
free-time groups	zájmové kroužky	Viz též "leisure groups/circles".
frontal teaching	frontální výuka/vyučování	
full professor	profesor	Viz též "professor".
full qualification	úplná kvalifikace	Viz též "complete qualification".
full-time employment	zaměstnání na plný úvazek	
full-time	denní	Pokud se jedná o studium, blíže viz „denní studium“. Viz též „on-site“.
full-time study	studium s plnou studijní zátěží / denní studium*	* V českém prostředí je denní studium ekvivalentem „full-time“ studia, v zahraničí může být „on-site“ studium i tzv. „part-time“. V mezinárodním kontextu jsou naše „ostatní formy vzdělávání (OFV)“ (např. kombinované či distanční studium) zpravidla považovány za full-time studium, jelikož mají stejnou studijní zátěž jako prezenční programy. Viz též „on-site study / part-time education/study/courses“.
functional literacy	funkční gramotnost	
further education (and training)	další vzdělávání	Viz též „continuing education“.

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
G		
general (upper) secondary education	střední všeobecné vzdělávání	
general education	všeobecné vzdělání/vzdělávání	
general education component	všeobecně vzdělávací složka	
general education subject	všeobecně vzdělávací předmět	
general skills	obecné dovednosti	
goal-oriented teaching	cílově orientovaná výuka	
good practice	dobrá praxe	Viz též „best practice“.
governing body	řídicí orgán	
government-dependent private school	státem dotovaná (veřejně subvencovaná) soukromá škola	
government-independent private school	státem nedotovaná (veřejně nesubvencovaná) soukromá škola	
grade progression	postup do dalšího ročníku	Viz též "progression to the next year/grade".
grade	ročník ve škole	Viz též "year".
grade*	známka/známkovat	* Používáno v US angličtině. Viz též "mark".
graduate	absolvent	Viz též "school leaver".
graduate diploma	diplom absolventa vyšší odborné školy	
graduate examination	absolutorium	
graduate profile	profil absolventa	Viz též "school leaver's profile".
graduate success rate	úspěšnost absolventů (na trhu práce, v dalším studiu), míra uplatnění	Viz též "success rate of school leavers/graduates / labour market success".
graduate thesis	absolventská práce	
graduation	ukončení programu/studia	Viz též "completion of studies / study completion".
graduation certificate	vysvědčení o absolutoriu	V ČR se jedná o ukončení studia na VOŠ.
grant	stipendium	
grant programme	dotační/grantový program	
group of related occupations	skupina příbuzných povolání	
group of study/education fields	skupina oborů vzdělání	
guardian	poručník/opatrovník	Jedná se o zákonem stanoveného opatrovníka/poručníka. Viz též "custodian".
guidance	poradenství	Viz též "counselling / career guidance and counselling".
guidelines	pokyny/direktivy	Viz též "directives".
guidelines	metodika*	* Pracovní postup/návod. Viz též "methods".

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
H		
hands-on training	pracovní činnosti/vyučování (v rámci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce)	Viz též „crafts / home economics / design and technology (D & T)“.
hard skills	odborné dovednosti	
health professional	zdravotnický pracovník	
healthcare	zdravotnictví	
hearing disorder	porucha sluchu	
helpline	linka bezpečí/důvěry	
hermeneutic pedagogy	hermeneutická pedagogika	
hidden curriculum	skryté kurikulum	
high school education*	střední vzdělání / vyšší sekundární vzdělá(vá)ní	* Používá se v US angličtině. Jedná se o vzdělá(vá)ní na úrovni ISCED 3. Viz též „upper secondary education“ a „lower secondary education“.
higher education	vysokoškolské vzdělávání	
higher education diploma	vysokoškolský diplom	
higher education institute	vysokoškolský ústav	
higher education institution (HEI)	vysoká škola	
higher territorial self-governing units	vyšší územně správní celky	
home economics	pracovní činnosti/vyučování*	* V ČR začleněno v RVP v rámci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Viz též „crafts / hands-on training / D & T (design and technology)“.
home economics school	rodinná škola	
hotel school	hotelová škola	
human resources	pracovní síly / lidské zdroje	Viz též „workforce / labour force“.
hybrid mobility	kombinovaná mobilita	Viz též „blended mobility“.

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
ICT skills	ICT dovednosti	Viz též "information and communication technologies (ICT)".
illiteracy	negramotnost	
impairment	poškození/porucha/oslabení	
implementing guidelines	prováděcí předpisy	
in-company	podnikové/firemní vzdělávání	Viz též "in-house training".
in-company practical training	praktická příprava / praktické vyučování na pracovišti	Viz též "in-school practical training".
in-company training	příprava v podniku	Viz též "on-site training / in-company training centres/workshops".
in-company training centres/workshops	podniková výcviková střediska (podnikové učební dílny)*	* Používá se, pokud je součástí firmy. Viz též "inter-company training centre".
in-house training	podnikové/firemní vzdělávání	Viz též "in-company training".
in-service teacher education/training	vzdělávání učitelů během praxe (při zaměstnání) / další vzdělávání učitelů	Viz též "continuing professional development (CPD) of teachers / teacher CPD".
in-school practical training	praktická příprava / praktické vyučování ve škole	Viz též "in-company practical training".
inter-company training centre	středisko profesní přípravy / středisko odborného výcviku*	* Používá se, pokud je součástí firmy. Viz též "in-company training centre".
incentive	pobídka	
inclusive education	inkluzivní/společné vzdělávání	
independent learning	samostatné učení	
individual (personal) learning account	osobní/individuální vzdělávací účet	
individual learning account(s)	individuální vzdělávací účet (účty)	
induction (phase/period)	adaptační období (pro učitele)	
Industry trade group	odvětvová obchodní skupina / průmyslová skupina	Viz též „sector associations“.
informal learning	informální učení	
information and communication technologies (ICT)	informační a komunikační technologie (ICT)	
information literacy	informační gramotnost	
informatics	informatika / výpočetní technika	Viz též "computer science".
initial teacher education (ITE)	přípravné/počáteční vzdělávání učitelů*	* Jedná se o vzdělávání budoucích učitelů (studium na VŠ). Viz též "model of initial teacher education (ITE) / pre-service teacher education".
initial teacher training	vzdělávání studentů učitelství	Viz též "pre-service teacher training".
initial vocational education and training	počáteční odborné vzdělávání a příprava	Viz též "teaching".
instruction	vyučování	Viz též "trainer". Je nutné odlišit od "coach / sports instructor".
instructor	instruktor	
integrated upper secondary school	integrovaná střední škola	
intelligence quotient (IQ)	inteligenční kvocient (IQ)	
intercultural education	interkulturní výchova/vzdělávání	
interdisciplinary	mezioborový	
internal evaluation	hodnocení/evaluace interní	
internal evaluation board	rada pro vnitřní hodnocení	
internal scholarship rules	interní pravidla pro poskytování stipendií	Viz též „scholarship rules“.
International Baccalaureate (IB)	mezinárodní bakalaureát*	* Jedná se o název konkrétní definované zkoušky („mezinárodní maturita“).
international cooperation	mezinárodní spolupráce	
internship	praxe	
internship	stáž	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
J		
job contract	pracovní smlouva	Viz též „employment contract / work contract“.
job hunting/search/seeking	hledání práce	
job interview	pracovní pohovor	
job position (specific)	pracovní místo (konkrétní)	
job-related training	profesní příprava	
job requirements	pracovní požadavky	
job-seeker	uchazeč o zaměstnání	
job-specific training	praktická příprava / praktické vyučování	Viz též "practical training / job related training".
job-related training	praktická příprava / praktické vyučování	Viz též "practical training / job-specific training".
juvenile correctional facility	výchovný ústav	Viz též "detention centre".

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
K		
key competences	klíčové kompetence	
key skills	klíčové dovednosti	
kindergarten	mateřská škola	Viz též „nursery school“.
knowledge	vědomosti	
knowledge acquisition	osvojování vědomostí	
knowledge-based society	znalostní společnost / společnost založená na znalostech	Viz též „learning society“.

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
L		
laboratory session/exercises	laboratorní cvičení/práce	Viz též "labs".
labour demand	poptávka po pracovní síle	
labour force	pracovní síly (lidské zdroje)	Viz též "human resources / workforce".
Labour Force Survey (LFS)	výběrové šetření pracovních sil	
labour legislation/laws	pracovněprávní předpisy	
labour market	pracovní trh / trh práce	
labour market success	úspěšnost na trhu práce, míra uplatnění	Viz též "graduate success rate / success rate of school leavers/graduates".
labour mobility	pracovní mobilita	Ve smyslu přesunu pracovních sil.
Labour Office of the Czech Republic	Úřad práce ČR	
labour relations	pracovní vztahy	
labour supply	nabídka pracovní síly	
labs	laboratorní cvičení/práce	Viz též "laboratory session/exercises".
language barrier	jazyková bariéra	
language of instruction/schooling	vyučovací jazyk	
Language passport	jazykový pas	
language school	jazyková škola	
learning	učení (se)	
learning by doing	činnostní učení	Činnostní učení je vyučovací metoda, která je založena na objevování a aktivním zapojení žáků do výuky. Prostřednictvím výkonu konkrétních činností žáci postupují od prožitků k faktům a až poté k teoretickým znalostem.
learning cities	učící se města	Viz "učící se region".
learning community	učící se komunita	Viz "učící se region".
learning organisation	učící se organizace	Viz "učící se region".
learning region	učící se region*	* Výraz „učící se region“ je výsledkem myšlenky, v níž socioekonomický rozvoj spočívá spíše na místních/regionálních aktérech a jejich spolupráci, než na světovém trhu a jeho konkurentech. Existují různé definice, jejichž základem jsou vědomosti, vznik a aplikace inovací a schopnost učit se. (https://cs.wikipedia.org/wiki/Teorie_u%C4%8D%C3%ADc%C3%ADch_se_region%C5%AF)
learning society	učící se společnost*	* Alternativními názvy jsou například "vzdělanostní společnost, znalostní společnost, společnost poznání". V angličtině pak "knowledge society" a "learning society". (https://wiki.knihovna.cz/index.tle=Spole%C4%8Dnost_v%C4%9Bd%C4%9Bn%C3%AD_/_U%C4%8D%C3%ADc%C3%AD_se_spole%C4%8Dnost) Viz též "knowledge-based society".
learning content	obsah učení	
learning disorder (e.g. dyslexia)	poruchy učení (např. dyslexie)	Viz též "specific learning differences".
learning objectives	vzdělávací cíle	
learning outcomes	výsledky učení	
learning voucher	poukázka (na vzdělávání)	Poukázka je starší termín; v současnosti se používá spíše osobní vzdělávací účet či finanční podpora na vzdělávání. Viz též "training voucher".
lecturer	lektor	
legal capacity	právní způsobilost	
legal entity serving an educational purpose	školská právnická osoba	
legal subjectivity	právní subjektivita	
legaly requested qualification	předepsaná kvalifikace	
leisure activities	zájmové činnosti/aktivity	Viz též "free-time activities ".
leisure education	zájmové vzdělávání	Viz též "free-time education / education developing personal interests".
leisure groups/circles	zájmové kroužky	Viz též "free-time groups".
leisure-time centre	středisko/centrum volného času	
length of…	délka (studia/přípravy/kurzu…)	Viz též "duration of…".
lesson	vyučovací hodina	Viz též "class".
Letter of Reference	doporučení (doporučující dopis)	Viz též "reference".
level of education	stupeň vzdělání / úroveň vzdělání	
level of performance	míra úspěšnosti	
level of qualification	kvalifikační úroveň	
library science / librarianship	knihovnictví	
life skills	dovednosti pro život	Viz též "skills for life".
lifelong learning guidance	poradenství v oblasti celoživotního učení/vzdělávání	
lifelong learning	celoživotní učení/vzdělávání	
literacy	gramotnost	
living minimum	životní minimum	
lodging and boarding school	domov mládeže	Česká legislativa rozlišuje domovy mládeže a internáty. Domovy mládeže jsou zřízeny pro žáky středních škol a studenty vyšších odborných škol, kterým poskytují ubytování a stravování. Viz též "school lodging and boarding facility / boarding home for youth". Mezi školská výchovná a ubytovací zařízení dále patří internáty, které jsou určeny pro děti a žáky škol samostatně zřízených pro osoby se zdravotním postižením (podle § 16, odst. 9 školského zákona).
long-term health conditions	zdravotní postižení*	* Může jít např. o nádorové nemocnění, HIV, cukrovku, epilepsii… Viz též "disability / medical disability".
long-term unemployment	dlouhodobá nezaměstnanost	
low-achieving (students)	dosahující slabých výsledků (žáci, studenti)	
low-qualified	nízkokvalifikovaný; s nižší mírou dovedností; s nízkou úrovní (základních) dovedností	Viz též "low-skilled / people/persons with low level of basic skills".
low-skilled	nízkokvalifikovaný; s nižší mírou dovedností; s nízkou úrovní (základních) dovedností	Viz též "low-qualified / people/persons with low level of basic skills".
lower secondary education*	nižší sekundární vzdělávání	* V ČR mu odpovídá druhý stupeň základní školy / nižší stupeň víceletých gymnázií a konzervatoří (ISCED 2). Viz též "upper secondary education".
lyceum	lyceum	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
M		
main subject	hlavní předmět	
major subject	hlavní předmět	
management studies or education	manažerské studium nebo vzdělávání	
mark / give a mark	známka/známkovat	Viz též „grade“ (používáno v US angličtině).
Master	magistr (Mgr.)	
master craftsman’s/craftsperson’s examination/qualification	mistrovská zkouška / mistrovská kvalifikace	
Master of Art	magistr umění (MgA.)	
Master’s degree	magisterská hodnost / magisterský stupeň / magisterský titul	
Master’s degree programme / study programme	magisterský studijní program	
Master’s degree studies	magisterské studium	
Maturita examination (in the Czech language, mathematics…)	maturita (z českého jazyka, matematiky…)	Viz též „upper secondary education with Maturita examination“.
Maturita examination certificate	vysvědčení o maturitní zkoušce	
meal allowance	příspěvek na stravování	
media literacy	mediální gramotnost	
Media studies	mediální výchova	
medical disability	zdravotní postižení*	* Může jít např. o nádorové nemocnění, HIV, cukrovku, epilepsii… Viz též "disability / long-term health conditions".
member of education staff	pedagogický pracovník	Viz též "education staff member".
mental disabilities	duševní poruchy	Školský zákon č. 561/2004 Sb. pracuje s pojmem "mentální postižení" ve smyslu "snížení rozumových schopností v důsledku organického poškození mozku nebo nedostatečnosti mozkových funkcí". Tento pojem se ale už nevyskytuje v Mezinárodní klasifikaci nemocí (2024), kterou z originálu WHO pro ČR překládá Ústav zdravotnických informací a statistiky. Anglický výraz "mental disability" označuje širší kategorii, do které "mentální postižení" fakticky spadá, nicméně se jedná o nepřesné označení. Proto překládáme jako "intellectual disability". Viz též "people/persons with intellectual disability".
mental retardation	mentální retardace	
mentoring	mentoring	
mentoring teacher / mentor	pomáhající / provázející* / uvádějící učitel*; mentor	* Termíny ze zákona č. 563/2004 o pedagogických pracovnících. Viz též „supervising teacher“.
merit-based grant/scholarship	prospěchové stipendium	
methodology	metodologie*	* Souhrn metod.
methods	metodika*	* Pracovní postup/návod. Viz též "guidelines".
microcredentials	mikrocertifikáty	
mid-term (school) report	pololetní vysvědčení	Viz též „report / school report“.
mobility	mobilita	
mock examination	zkouška nanečisto	
model of initial teacher education (ITE)	model přípravného/počátečního vzdělávání učitelů	Viz též „initial teacher education (ITE) / pre-service teacher education“.
modern languages	moderní jazyky	
modular curriculum	modulární kurikulum	
modular training	modulární profesní příprava	
mother tongue/language	mateřský jazyk	Viz též „first language / native language“.
Multicultural education	multikulturní výchova	
multilingualism	mnohojazyčnost	V dané zemi se mluví více jazyky. Viz též „plurilingualism“.
multiple choice questions	otázky s výběrem z odpovědí	
multiple-choice questions/test	otázky/test s výběrem odpovědí	
mutual recognition of qualification	vzájemné uznávání kvalifikací	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
N		
narrow field	užší skupina oborů	
national curriculum	rámcový vzdělávací program	Souhrnné označení pro rámcové vzdělávací programy (RVP) a školní vzdělávací programy (ŠVP). Viz též "curricular documents (Framework educational programmes, School educational programmes)".
native language	mateřský jazyk	Viz též "first language / mother tongue/language".
National Register of Qualifications	Národní soustava kvalifikací (ČR)	
national standardized tests	národní standardizované (srovnávací) testy	
National System of Occupations	Národní soustava povolání	Viz též "sciences".
natural sciences	přírodní vědy	Viz též "social scholarship".
need-based grant	sociální stipendium	Viz též "entrants".
new entrants	nově přijatí žáci/studenti	Viz též: "variable component" vs. "basic / fixed / statutory component".
non-claimable component	nenároková složka (platu)	
non-formal education or learning	neformální vzdělávání nebo učení	
non-frontal teaching	nefrontální vyučování	
non-governmental organisation (NGO)	nevládní organizace	
non-pedagogical staff	nepedagogičtí pracovníci	
non-profit organisation	nezisková organizace	
non-public schools	neveřejné školy	
non-structured Master's degree programme	nestrukturovaný magisterský studijní program	
non-teaching staff	nepedagogičtí pracovníci	
non-university higher education institutions	neuniverzitní vysoké školy	
numeracy (numerical and mathematical literacy)	matematická/numerická gramotnost	
nursery school	mateřská škola	Viz též „kindergarten".

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
O		
obligatory subject	povinný předmět	
observation	hospitace	
obsolete qualification	zastaralá kvalifikace	
occupation	povolání	
occupational classification	klasifikace povolání	
occupation cluster	skupina povolání	Viz též "cluster of occupational fields".
occupational health and safety / safety and health	bezpečnost a ochrana zdraví při práci	
occupational mobility	profesní mobilita	Změna profese, ne nutně geografická mobilita. Viz též "career and job mobility".
occupational profile*	profesní profil	* V angličtině se týká jednotlivce (součást CV).
occupational standard	popis povolání	
occupational standard	standard / profil povolání	
Official Journal	Úřední věstník	
on-line teaching	on-line výuka	
on-site	prezenční/denní	Pokud se jedná o studium, blíže viz "denní studium". Viz též "full-time".
on-site study	denní studium*	* V českém prostředí je denní studium ekvivalentem "full-time" studia, v zahraničí může být "on-site" studium i tzv. "part-time". V mezinárodním kontextu jsou naše "ostatní formy vzdělávání (OFV)" (např. kombinované či distanční studium) zpravidla považovány za full-time studium, jelikož mají stejnou studijní zátěž jako prezenční programy. Viz též "full-time study / part-time education/study/courses".
on-site training	příprava v podniku / odborná praxe	
on-the-job training	učení na pracovišti / učení se prací	Viz též "in-company training / in-company training centres / in-company training workshops / workplace training / practicum / practical training".
open learning	otevřené učení (metoda, přístup)	Viz též "work-based learning".
open questions	otevřené otázky	
Open University	Open University / Otevřená univerzita	Open University je největší světová distanční univerzita, která používá různé formy vzdělávání, např. dálkové studium, online kurzy a další formy distančního vzdělávání. Vyučuje téměř každý obor, s výjimkou medicíny. V současné době na ní studuje asi 200 000 lidí v 50 zemích.
optimization of school network	optimalizace školní sítě	
optional subject	volitelný předmět	Viz též „elective subject“.
oral examination/exam	ústní zkouška	
organisation (agency/institution) directly run by / controlled by…	přímo řízená organizace	Viz též „directly managed organisation“.
organisational unit of the State	organizační složka státu	
organising body	zřizovatel	Viz též "statutory authority".
out-of-school learning	mimoškolní/mimovyučovací vzdělávání	Viz též "extracurricular education".
overqualified	překvalifikovaný	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
P		*** preferovaný termín*
part-time education/study/courses*	studium s částečnou studijní zátěží	* Jedná se o studium s částečnou studijní zátěží, kdy je snížený počet hodin studia, tzn. studium pouze části kurikula, při sníženém objemu kreditů. V mezinárodním kontextu jsou naše „ostatní formy vzdělávání (OFV)“ (např. kombinované či distanční studium) zpravidla považovány za „full-time“ studium, jelikož mají stejnou studijní zátěž jako prezenční programy. Viz též „full-time study“ (studium s plnou studijní zátěží).
part-time employment	zaměstnání na částečný úvazek	
partial qualification	dílčí/částečná kvalifikace	
pedagogical and psychological counselling centre	pedagogicko-psychologická poradna	
pedagogy of special needs education	speciální pedagogika	
peer learning	vzájemné učení	
peer observation	hodnocení prováděné kolegy / vzájemné hodnocení	
peer review/assessment	hodnocení prováděné kolegy / vzájemné hodnocení	
People and Health	Člověk a zdraví (vzdělávací oblast)	
People and Nature	Člověk a příroda (vzdělávací oblast)	
People and Society	Člověk a společnost (vzdělávací oblast)	
People and the World of Work	Člověk a svět práce (vzdělávací oblast)	
People and their World	Člověk a jeho svět (vzdělávací oblast)	
people/persons with disabilities/impairment/impediment/disorder/deficiency	zdravotně znevýhodněné/postižené osoby	
people/persons with hearing impairment/impediment	lidé/osoby se sluchovým postižením	
people/persons with intellectual disability*	lidé/osoby s mentálním postižením	* Školský zákon č. 561/2004 Sb. pracuje s pojmem „mentální postižení“ ve smyslu „snížení rozumových schopností v důsledku organického poškození mozku nebo nedostatečnosti mozkových funkcí“. Tento pojem se ale už nevyskytuje v Mezinárodní klasifikaci nemocí (2024), kterou z originálu WHO pro ČR překládá Ústav zdravotnických informací a statistiky. Anglický výraz „mental disability“ označuje širší kategorii, do které „mentální postižení“ fakticky spadá, nicméně se jedná o nepřesné označení. Proto překládáme jako „intellectual disability“. Viz též „mental disabilities“.
people/persons with low level of basic skills	nízkokvalifikovaný; s nižší mírou dovedností; s nízkou úrovní (základních) dovedností	Viz též „low-qualified / low-skilled“.
people/persons with mobility impairment	lidé/osoby s tělesným postižením	
people/persons with physical disability/impairment	lidé/osoby s tělesným postižením	
people/persons with visual impairment/impediment	lidé/osoby se zrakovým postižením	
per capita (amount)	normativ / normativní financování	Viz též "formula funding".
per capita funding	normativ / normativní financování	Viz též "formula funding".
performance of educational activities / teaching (scope of…)	přímá pedagogická činnost (rozsah přímé…)	Viz též "teaching time".
performing arts	interpretační umění	
permanent work contract	pracovní smlouva na dobu neurčitou	
permeability	prostupnost	
Personal and social education	osobnostní a sociální výchova	
personal development	osobní rozvoj	
personal transcript	výpis z vysvědčení / výpis známek/hodnocení	
Ph.D. programme	doktorský studijní program	Viz též "doctoral degree programme / third degree programme".
Ph.D. state examination	státní doktorská zkouška	Viz též "doctoral state examination".
Ph.D. student	doktorand	Viz též "student(s) of third degree programme(s)" a "postgraduate".
Ph.D. study	doktorské studium	Viz též "doctoral study / doctoral degree programme".
Ph.D. thesis	disertace / disertační práce	Viz též "dissertation".
physical education (P.E.)	tělesná výchova	Viz též "physical training / sports".
physical training (P.T.)	tělesná výchova	Viz též "physical education / sports".
pilot (project/programme/school)	pilotní (projekt/program/škola)	
piloting	pilotáž	
place of work	pracoviště	Viz též „workplace/work-site“.
placement testing	rozřazovací zkouška	
plurilingualism	vícejazyčnost	Osoba mluví více jazyky. Viz též „multilingualism“.
policy	politika (východiska, strategie)	
policy makers	tvůrci politik	
policy and decision makers	tvůrci politik / zodpovědní činitelé	
politics	politika (praktická politika)	
portability of grants and loans	přenositelnost grantů a půjček	
position	pracovní zařazení	
postgraduate	student druhého nebo třetího cyklu vysokoškolského studia	Viz též „student(s) of second/third degree programme(s)“ and „undergraduate“.
post-compulsory / post-obligatory education	postobligatorní vzdělávání	
post-master's examen rigorosum	státní rigorózní zkouška	Je možné se setkat i s termíny „post-master's examination / state rigorous examination / advanced study examination“.
post-secondary (non-tertiary) education	postsekundární (neterciární) vzdělávání*	* Vzdělávání na úrovni ISCED 4
poverty line	hranice chudoby	
power engineering	energetika	
practical exercises/work	praktická cvičení/práce	
practical training	praktická příprava / praktické vyučování / odborný výcvik / odborná praxe / příprava v podniku	Viz též „job-specific training / job-related training / in-company training / in-company training centres / in-company training workshops / on-site training / workplace training / practicum“.
practical training instructor	instruktor praktického vyučování	
practical training teacher	učitel praktického vyučování	Viz též "teacher of practical training".
practical training centre/facility/workplace	pracoviště praktického vyučování	Jedná se o pracoviště fyzických nebo právnických osob, které poskytují praktické vyučování žákům SŠ a VOŠ.
practitioner	odborník z praxe	Viz též "expert / specialist with practical experience".
practicum	praktická příprava / praktické vyučování / odborná praxe / příprava v podniku	Viz též "job-specific training / job-related training / in-company training / in-company training centres / in-company training workshops / on-site training / workplace training / practical training".
pre-primary education	předškolní/preprimární vzdělávání	
pre-service teacher education	počáteční/přípravné vzdělávání učitelů	Jedná se o vzdělávání budoucích učitelů (studium na VŠ). Viz též „model of initial teacher education (ITE) / initial teacher education (ITE)“.
pre-service teacher training	vzdělávání studentů učitelství	Viz též „initial teacher training“.
pre-school education	předškolní vzdělávání	
prescribed qualification	předepsaná kvalifikace	
prevention specialist (at school)	(školní) metodik prevence	
primary education	primární vzdělávání	V ČR označuje první stupeň základní školy (ISCED 1). Viz též „first stage of basic school“.
prior learning	předchozí učení/vzdělávání	
private school	soukromá škola	
probation officer	kurátor	
problem solving	řešení problémů	
professional profile	profesní profil (jednotlivce)	Viz též "career profile".
professional education	odborné vzdělávání*	* Viz též "vocational education". U středního vzdělávání se zpravidla používá termín "vocational", zatímco u terciárního (ISCED 5 - konzervatoře, ISCED 6 - VOŠ, ISCED 7) termín "professional".
professional qualification	profesní/odborná kvalifikace	Viz též "vocational qualification".
professor	profesor	Viz též "full professor".
professor by special appointment	mimořádný profesor	
progression to the next year/grade	postup do dalšího ročníku	Viz též "grade progression".
project promoter	řešitel projektu (příjemce grantu)	Viz též "beneficiary".
public budget organisation (government agency)	rozpočtová organizace	Od roku 2000 byly rozpočtové organizace transformovány na organizační složky státu (nebo jiných veřejných korporací), jedná se tak o historický termín.
Public Defender of Rights	ombudsman (ochránce lidských práv)	
public employement services (PES)	služby zaměstnanosti (v ČR Úřad práce)	
public institution/body	veřejnoprávní instituce/organizace	
public research institution	veřejná výzkumná instituce (v. v. i.)	
public schools	veřejné školy	
pupil*	žák	* Termín „pupil“ se zpravidla používá spíše pro mladší děti (primární úroveň, tj. první stupeň základní školy). Oproti tomu v české legislativě se ti, kdo se vzdělávají na základní a střední škole, označují jako žáci, od terciární úrovně pak jako studenti. Viz též „student“.
pupils whose first language is different from the language of instruction/schooling	žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)*	* Termín je běžně používaný odbornou veřejností.
pupils with autism / Autism Spectrum Conditions	žáci s autismem	
pupils with mild mental retardation	žáci s lehkou mentální retardací	
pupils with multiple disabilities	žáci s kombinovaným postižením	
pupils with severe mental retardation	žáci s těžkou mentální retardací	
pupils with special education needs (SEN)	žáci se speciálními vzdělávacími potřebami	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
Q		
quaestor	kvestor	Viz též „bursar“.
qualification	kvalifikace	
qualification standard	kvalifikační standard	
qualified	kvalifikovaný	
quality assurance	zajišťování kvality	
questionnaire	dotazník	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
R		
random learning	nezáměrné/náhodné učení	Viz též „concomitant learning“.
reading book	čítanka	
reading literacy	čtenářská gramotnost	
recognition of certificates of prior learning	uznávání certifikátů z předchozího učení	
recognition of diplomas and degrees	nostrifikace/uznávání	
recommendation	doporučení (EU legislativní)	Viz též „letter of reference“.
rector	rektor	
Reference	doporučení (doporučující dopis)	
reference framework	referenční rámec	
region	kraj	
regional authority	krajský úřad	
regional development	regionální rozvoj	
regional governor	hejtman	
regulated profession	regulované povolání	
regulation	nařízení	
remedial education/classes	doučování	Viz též „compensatory education / extra classes / tutoring / additional instruction“.
remedial teacher	učitel poskytující doučování, "nápravy"	
remote area schools	školy v odlehlých oblastech	
remote form of study	distanční forma studia	Viz též „distance form of study“.
remuneration	odměna za produktivní činnost / odměňování	
repeat examination	opravná zkouška	
report	vysvědčení	Viz též „certificate / mid-term (school) report“.
required qualification	požadovaná kvalifikace	
reskilling	rozšiřování/obnovování dovedností	Viz též „retraining / upskilling / skills enhancement / broadening skills“.
resolution	usnesení	
resumé	životopis	Viz též "curriculum vitae (CV)".
retraining	rekvalifikace	Viz též "reskilling / upskilling / skills enhancement / broadening skills".
review of qualifications	přezkoušení (profesní)	Týká se profesního přezkušování u vybraných profesí, např. elektrikáři, strojvedoucí apod.
rewards	odměny	Viz též "bonuses".
right to education	právo na vzdělávání	
rural-area schools	školy ve venkovských oblastech	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
S		*** preferovaný termín*
salary	plat	
sample survey	výběrové šetření	
science literacy	přírodovědná gramotnost	Někdy je pojem „science literacy" chápán i jako technická či vědecká gramotnost, podle kontextu.
sciences	přírodní vědy	Viz též „natural sciences".
scientific council	vědecká rada	
second degree programmes	druhý cyklus vysokoškolského studia*	* Odpovídá magisterským studijním programům. Viz též „student(s) of second degree programme(s)".
second half/term	druhé pololetí	
secondary VET school	střední odborná škola	Jedná se o maturitní / výuční obory. Viz též „VET study programme with Maturita examination / upper secondary education with VET certificate / shortened courses with VET certificate".
section (s.)	paragraf (v zákoně)	
sector associations	oborové svazy / sektorová sdružení / odvětvové asociace	Viz též „industry trade group".
sector council	sektorová rada (ČR)	
sector skill council	sektorová/odvětvová rada pro dovednosti	
sectoral ministry	resortní ministerstvo	
selection criteria	výběrová kritéria	
selection procedure	výběrové řízení (na pracovní pozici)	Viz též „competitive examination".
self-assessment	sebehodnocení	
self-directed learning	samostatně řízené učení	
self-education	sebevzdělávání	
self-employed person	osoba samostatně výdělečně činná	
self-evaluation	sebehodnocení	
self-study	samostudium	
self-learning	samostudium	
semi-budgetary organisation	příspěvková organizace	Viz též "allowance organisation / subsidised organisation".
SEN counsellor/specialist/professional	speciální pedagog	
SEN teacher	speciální pedagog (učitel)	
senior assistant	odborný asistent	
service centre for schools	středisko služeb školám	Jedná se o druh školského účelového zařízení podle vyhl. 108/2005 o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních.
set up	zřizovat, zřídit (školu)	Viz též „establish".
sheltered workshop	chráněná dílna	
shortened courses	zkrácené studium*	* Jedná se o typ studia, který umožňuje získat další kvalifikaci na středoškolské úrovni.
shortened courses with Maturita examination	zkrácené studium s maturitní zkouškou*	* Jedná se o typ studia, který umožňuje získat další kvalifikaci na středoškolské úrovni. Podmínkou je střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou v jiném oboru vzdělání. Viz též "Maturita examination / upper secondary education with Maturita examination".
shortened courses with VET certificate	zkrácené studium s výučním listem*	* Jedná se o typ studia, který umožňuje získat další kvalifikaci na středoškolské úrovni. Podmínkou je střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo střední vzdělání s výučním listem v jiném oboru vzdělání. Viz též "secondary VET school / VET study programme with Maturita examination / upper secondary education with VET certificate".
schedule	rozvrh hodin	Viz též "timetable".
scholarship	stipendium	
scholarship rules	stipendijní řád	Viz též "internal scholarship rules".
School Act	školský zákon	V ČR zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Viz též "School Education Act / School Act".
school canteen/cafeteria	školní jídelna	
school catchment area	spádová oblast	Viz též "catchment school / school with defined school catchment area".
school district	spádová oblast	Viz též "catchment school / school with defined school catchment area" a "assignment of students to schools based on geographical criteria".
school club	školní klub	
school council/board	školská rada	
school counsellor	výchovný poradce	
School Education Act	školský zákon	V ČR zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Viz též "Education Act / School Act".
school education programme	školní vzdělávací program (ŠVP)	Viz též "curriculum / framework education/al programme".
School Educational Facility and Lodging and Boarding Facilities	školské výchovné a ubytovací zařízení	Česká legislativa rozlišuje domovy mládeže a internáty. Domovy mládeže jsou zřízeny pro žáky středních škol a studenty vyšších odborných škol, kterým poskytují ubytování a stravování. Viz též "school lodging and boarding facility / boarding home for youth". Mezi školská výchovná a ubytovací zařízení dále patří internáty, které jsou určeny pro děti a žáky škol samostatně zřízených pro osoby se zdravotním postižením (podle § 16, odst. 9 školského zákona).
School Facilities Established for a Special Purpose	školské účelové zařízení*	* Pojem je uveden v legislativě (vyhláška č. 108/2005 o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních).
School Facilities for Developing Personal Interests	školské zařízení pro zájmové vzdělávání	
school facility for institutional education and protective care	školské zařízení pro výkon ústavní výchovy	
school farm	školní hospodářství*	* Druh školského účelového zařízení podle vyhl. 108/2005 o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních.
school for pupils with SEN	speciální škola	Ve smyslu „základní škola speciální" (tzn. např. podle § 16, odst. 9 školského zákona). Anglický termín „special school" by však znamenal výběrovou školu či školu s nějakým zaměřením. Viz též „special basic school".
school guidance and counselling facility	školské poradenské zařízení	
school guidance and counselling workplace	školní poradenské pracoviště	
school head*	ředitel školy	* Lze se setkat i s termíny "school principal / school master / headmaster / headteacher".
school leaver	absolvent	Viz též "graduate".
school leaver's profile	profil absolventa	Viz též "graduate profile".
school library	školní knihovna	
school lodging and boarding facility	domov mládeže	Česká legislativa rozlišuje domovy mládeže a internáty. Domovy mládeže jsou zřízeny pro žáky středních škol a studenty vyšších odborných škol, kterým poskytují ubytování a stravování. Viz též „school lodging and boarding facility / boarding home for youth". Mezi školská výchovná a ubytovací zařízení dále patří internáty, které jsou určeny pro děti a žáky škol samostatně zřízených pro osoby se zdravotním postižením (podle § 16, odst. 9 školského zákona).
school lodging and boarding facility for pupils with disabilities	internát	Legislativa rozlišuje domovy mládeže a internáty. Internáty jsou zřízeny pro děti a žáky škol samostatně zřízených pro osoby se zdravotním postižením (podle § 16, odst. 9 školského zákona), kterým poskytuje ubytování a stravování. Mezi školská výchovná a ubytovací zařízení dále patří domovy mládeže, které jsou zřízeny pro žáky středních škol a studenty vyšších odborných škol, kterým poskytují ubytování a stravování. Viz též „lodging and boarding school / school lodging and boarding facility / boarding home for youth".
school management	řízení školy	
school psychologist	školní psycholog	
school record	záznam o žákovi	Jde o záznamy týkající se vzdělávání, které zahrnují informace jako např. známky, rozvrhy předmětů, ale i záznamy o zdravotním stavu či sociálním zázemí žáka. Blíže viz např. https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/school-record (Velká Británie) a https://www.lawinsider.com/dictionary/education-record (USA).
school report	vysvědčení (školní, ročníkové)	Viz též "mid-term (school) report".
school rules and regulations	školní řád	
school self-governance	samospráva škol	
school system governance	řízení školství	Viz též "education governance / education system governance".
school with defined school catchment area	spádová škola	Viz též "catchment school / school catchment area / school district" a "assignment of students to schools based on geographical criteria".
school year	školní rok	
sign language	znakový jazyk	
single structure (of basic school)	primární a nižší sekundární vzdělávání / jednotná struktura (základní školy)	V ČR základní škola (1. a 2. stupeň).
skill(s)	dovednost(i)	
skills audit	audit dovedností	
skills for life	dovednosti pro život	Viz též "life skills".
skills enhancement	zvyšování dovedností	Viz též "upskilling / retraining / reskilling / broadening skills".
social competences	sociální kompetence	
social dialogue	sociální dialog	
social environment	sociální prostředí	
social inclusion	sociální inkluze / začleňování	
social inequality	sociální nerovnost	
social integration	sociální integrace	
social partner	sociální partner	
social scholarship	sociální stipendium	Viz též „need-based grant".
social science subject	společenskovědní předmět	
social sciences	společenské vědy	
social services facilities	zařízení sociálních služeb	
soft skills	měkké dovednosti	
special activity station	stanice zájmových činností	
special basic school	základní škola speciální	Viz též „school for pupils with SEN".
special education centre	speciálně pedagogické centrum	
specialist with practical experience	odborník z praxe	Viz též "practitioner / expert".
specific learning differences (e.g. dyslexia)	poruchy učení (např. dyslexie)	Viz též "learning disorder".
speech and language disorders/defects	vady řeči	
speech impairments/impediments	vady řeči	
speech therapy	logopedie	
sports	tělesná výchova	Viz též "physical education (P.E.), physical training (P.T.)".
sports instructor	trenér	Viz též "coach". Je nutné odlišit od "instructor/trainer".
staff training	vzdělávání zaměstnanců	
stakeholder	zainteresovaná/zúčastněná strana / aktér / stakeholder	
standardised admission/entrance/entry examination	jednotná přijímací zkouška	
statutory component	náročová složka (platu)	Viz též "basic / fixed component" vs. "variable / non-claimable c.".
statutory authority	zřizovatel	Viz též "organising body".
STEM	zkratka pro vědu (Science), techniku a technologie (Technology, Engi-	
streaming	rozdělování žáků do skupin	
student	žák/student	Viz též "pupil". Termín "pupil" se zpravidla používá spíše pro mladší děti (primární úroveň, tj. první stupeň základní školy). Oproti tomu v české legislativě se ti, kdo se vzdělávají na základní a střední škole, označují jako žáci, od terciární úrovně pak jako studenti.
student(s) of first degree programme(s)	student(i) prvního cyklu vysokoškolského studia	Odpovídá bakalářským programům. Viz též "first degree programme(s)" / "undergraduate".
student(s) of second degree programme(s)	student(i) druhého cyklu vysokoškolského studia	Odpovídá magisterským programům. Viz též "second degree programme(s)" a "postgraduate".
student(s) of third degree programme(s)	student(i) třetího cyklu vysokoškolského studia	Odpovídá doktorským (Ph.D.) programům. Viz též "third degree programmes / doctoral degree programme / Ph.D. study / third degree programmes" a "postgraduate".
study completion	ukončení programu/studia	Viz též "completion of studies / graduation".
study leave	studijní volno	
study programme/course	vzdělávací program	Viz též „education(al) programme".
study programme/field	studijní obor	
study programme with VET certificate	obor vzdělání s výučním listem*	* Dříve též "učební obor s výučním listem". Pojem "učební obor" je historický název, v současné legislativě se již nevyskytuje. Viz též "VET study programme with Maturita examination / upper secondary education with VET certificate / shortened courses with VET certificate".
study specialization	zaměření (studia)	Viz též "field of study".
subject	vyučovací předmět	
subject matter	učivo	Podle kontextu, nutno odlišit od "očekávané výstupy učení".
subject-specific skills	odborné dovednosti	Viz též "technical skills".
subject teachers group	předmětová komise	
subsidiary subject / focus area	vedlejší obor studia (na VŠ)	
subsidised organisation	příspěvková organizace	Viz též „allowance organisation / semi-budgetary organisation".
subsistence minimum	existenční minimum	
success rate of school leavers/graduates	úspěšnost absolventů (na trhu práce, v dalším studiu), míra uplatnění	Viz též "graduate success rate / labour market success".
summative assessment/evaluation	sumativní hodnocení	Viz též "formative assessment/evaluation".
supervising teacher*	provázející učitel (např. při praxi studentů)*	* Termín ze zákona č. 563/2004 o pedagogických pracovnících. Viz též "mentoring teacher / mentor".
supplementary examination	rozdílová zkouška	
survey	průzkum	
swimming school	plavecká škola	
syllabus	program (ve smyslu náplně kurzu/předmětu), též učební osnovy	
system of study fields / education fields	soustava oborů vzdělání	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
T		
talent exam	talentová zkouška	Viz též „aptitude test“.
target group	cílová skupina	
teacher competence framework/profile	kompetenční rámec/profil učitele	
teacher CPD		Viz též „continuing professional development (CPD) of teachers / continuing teacher education / in-service training“.
teacher education and training	vzdělávání učitelů	
teacher of practical training	učitel praktického vyučování	Viz též „practical training teacher“.
teacher responsible for leisure activities	pedagog volného času	
teacher training	příprava učitelů a vzdělavatelů	
teacher’s assistant	asistent pedagoga	
teaching and learning materials	učební materiály	
teaching methods	výukové metody	
teaching/instruction	vyučování	Viz též "instruction".
teaching time	vyučovací doba / přímá pedagogická činnost	Viz též "performance of educational activities / teaching (scope of…)".
technical skills	odborné dovednosti	Viz též "subject-specific skills".
term	pololetí	Viz též "first/second half/term".
tertiary professional education	vyšší odborné vzdělávání	Jedná se o úroveň ISCED 655 / EQF 6.
tertiary professional school	vyšší odborná škola	
tertiary sector	terciární sektor	
thesis, Master’s thesis	diplomová práce	
timetable	rozvrh hodin	Viz též "schedule".
third degree programmes	třetí cyklus vysokoškolského studia	Odpovídá doktorským (PhD.) programům. Viz též "doctoral degree programme / Ph.D. study / third degree programmes" a "postgraduate / student(s) of third degree programme(s)".
tracking	rozdělování/diferenciace žáků do vzdělávacích drah/cest (podle výsledků učení)	Výsledky učení jsou míněny výsledky žáka ve zkouškách a testech a jeho prospěch.
trade	řemeslo	Viz též "craft".
trainee	praktikant/učeň*	Výraz "učeň" se ČR v současné době nepoužívá, jedná se o "historický" termín. Viz též "apprentice".
trainer	instruktor	Viz též "instructor". Je nutné odlišit od "coach / sports instructor".
training voucher	poukázka (na vzdělávání)	Poukázka je starší termín; v současnosti se používá spíše osobní vzdělávací účet či finanční podpora na vzdělávání. Viz též "learning voucher".
training centre	středisko profesní přípravy / středisko odborného výcviku*	Pokud je součástí firmy, používá se "in-company training centre / inter-company training centre".
training pathway	směr profesní přípravy	
transdisciplinary	nadoborový	
transferability (of skills and competences)	přenositelnost (dovedností a kompetencí)	
transition between fields/branches of education	přechod mezi obory vzdělávání	
transition from school to employment/work	přechod ze školy do zaměstnání	
trial/probation period	zkušební doba (po nástupu do zaměstnání)	
true/false questions	otázky s výběrem odpovědí ano / ne	
tuition-free education	bezplatné vzdělávání	Viz též „free / free of charge education“.
tutor	tutor	
tutoring	vedení vzdělávací/učební činnosti / doučování	Jedná se např. o vedení semináře, doučování (ve školním vzdělávání). Viz též „compensatory education / extra classes / remedial education (classes) / additional instruction“.
types of schools	druhy škol	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
U		
undergraduate	student prvního cyklu vysokoškolského studia	Viz též "student(s) of first degree programme(s)" and "postgraduate".
underprivileged (pupil/student)	znevýhodněný (žák/student)	Viz též "disadvantaged pupil/student".
unemployment	nezaměstnanost	
unit (e.g. Eurydice unit)	oddělení (např. Eurydice)	
university	univerzitní vysoká škola / univerzita	
upper secondary education*	střední vzdělání / vyšší sekundární vzdělá(vá)ní	Vzdělá(vá)ní na úrovni ISCED 3. Viz též "high school education" a "lower secondary education".
upper secondary education with Maturita examination	střední vzdělání s maturitní zkouškou	Viz též "Maturita examination / shortened courses with Maturita examination / Maturita examination certificate".
upper secondary education with VET certificate	střední vzdělání s výučním listem	Viz též "VET certificate / VET study programme with Maturita examination / shortened courses with VET certificate / secondary VET school".
upskilling	zvyšování dovedností	Viz též "retraining / reskilling / skills enhancement / broadening skills".

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
V		
validation of non-formal and informal learning	validace neformálního a informálního učení	
value system	hodnotový systém	
variable component	nenároková složka (platu)	Viz též: „non-claimable component“ vs. „basic / fixed / statutory c.“.
verbal assessment	slovní hodnocení	
VET basics	obecně odborná příprava	
VET certificate	výuční list	Viz též „upper secondary education with VET certificate / VET study programme with Maturita examination / shortened courses with VET certificate“.
VET final examination (Viz schéma vzdělávací soustavy ČR)	závěrečná zkouška v oborech středního odborného vzdělávání s výučním listem / bez výučního listu	
VET final examination certificate	vysvědčení o závěrečné zkoušce	
VET study programme with Maturita examination	učební obor* s maturitou	* Pojem „učební obor“ je historický název, v současné české legislativě se již nevyskytuje. Viz též „study programme with VET certificate / upper secondary education with VET certificate / shortened courses with VET certificate“.
virtual learning environment	virtuální učební prostředí	
virtual mobility	virtuální mobilita	
visiting professor	hostující profesor	
visual disorder	porucha zraku	
vocational education	odborné vzdělávání	U středního vzdělávání se zpravidla používá termín „vocational“, zatímco u terciárního (ISCED 5 - konzervatoře, ISCED 6 - VOŠ, ISCED 7) termín „professional“. Viz též „professional education“.
vocational education and training (VET)	odborné vzdělávání a příprava (OVP)	
vocational education and training system	systém odborného vzdělávání (a přípravy)	
vocational qualification	profesní/odborná kvalifikace	
vocational/professional skills	odborné dovednosti	Viz též „professional qualification“.
vocational specialisation	odborné zaměření, specializace	
vocational subjects	odborné předměty	
vocational training centre	centrum odborné přípravy (při škole)	
vocational training teacher / VET teacher	učitel odborného výcviku (dříve mistr)	
voluntary organisation	dobrovolnická organizace	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
W		
wage/s	mzda	
well-being	well-being / duševní pohoda / spokojenost	
White Paper	bílá kniha	
work contract	pracovní smlouva	Viz též „employment contract / job contract“.
work experience	pracovní praxe/zkušenosti	
workforce	pracovní síly (lidské zdroje)	Viz též „human resources / labour force“.
work-based learning	učení na pracovišti / učení se prací	Viz též „on-the-job traning“.
working group	pracovní skupina	
workplace training	odborná praxe / příprava v podniku	Viz též „in-company training / in-company training centres / on-site training / in-company training workshops / workplace training / practicum / practical training“.
workplace/work-site	pracoviště	Viz též „place of work“.
workplaces for creative work	pracoviště pro uměleckou činnost (na VŠ)	

ANGLICKY	ČESKY	POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY
		** *preferovaný termín*
Y		
year	ročník ve škole	Viz též "grade".

ZÁKONY, NA NĚŽ SLOVNÍK NEJČASTĚJI ODKAZUJE:

Zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)	Act No. 561/2004 on Pre-primary, Basic, Secondary, Tertiary Professional and Other Education (Education Act)	https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561/zneni-20240101
Zákon č. 111/1998 o vysokých školách	Act No. 111/ 1998 on Higher Education Institutions (Higher Education Act)	https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-111
Zákon č. 563/2004 o pedagogických pracovnících	Act No. 563/2004 on Education Staff	https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563
Zákon č. 179/2006 o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání	Act No. 179/2006 on Verification and Recognition of Further Education Results	https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-179
Názvy dalších zákonů týkajících se oblasti vzdělávání jsou k dispozici v české i anglické verzi na webových stránkách **Eurydice** v databázi Eurypedia, kapitola č. 14 **Legislation and official policy documents**.		https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/czechia/legislation-and-official-policy-documents